

KUZEY KIBRIS'TA ÇOCUK HAKLARI

Ceren GÖYNÜKLÜ

Bu yazıda derlenen metinde kullanılan terminoloji Avrupa Birliği (AB) tarafından desteklenen projelerden biri olan "Kıbrıs'ın Kuzeyinde İnsan Haklarının Haritalandırılması Projesi" kapsamında Kıbrıslı Türk İnsan Hakları Vakfı ve yazarların sorumluluğu altındadır. Bu yayının içeriği hiçbir şekilde Avrupa Komisyonuna atfedilemez. AB, üyesi olarak sadece Kıbrıs Cumhuriyeti'ni tanır, "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti"ni tanımaz. 389/2006 sayılı Konsey Tüzüğü'nün 1(3) maddesine göre "bu katkının sağlanması bu bölgelerde Kıbrıs Cumhuriyeti dışındaki kamu otoritesini tanıma anlamını taşımaz".

KIBRISLI TÜRK İNSAN HAKLARI VAKFI
TURKISH CYPRIOT HUMAN RIGHTS FOUNDATION

The texts compiled in this publication including the terminology used lay in the sole responsibility of the author(s) and/or the Turkish Cypriot Human Rights Foundation as one of the beneficiaries of the EU funded project "Mapping Human Rights in the Northern Part of Cyprus". In no way can the content of this publication be attributed to the European Commission. The EU does not recognise the "Turkish Republic of Northern Cyprus" but only the Republic of Cyprus as its member state. According to article 1(3) of Council Regulation 389/2006 "the granting of such assistance shall not imply recognition of any public authority in the areas other than the Government of the Republic of Cyprus".

KUZHEY KIBRIS'TA ÇOCUK HAKLARI

Ceren GÖYNÜKLÜ

KIBRISLI TÜRK İNSAN HAKLARI VAKFI YAYINLARI NO: 2

1. Baskı - Nisan 2012
Lefkoşa-Kıbrıs

ISBN: 978-9963-719-09-9

Tanzimat Sokak No: 176 Lefkoşa
0533 869 75 42

KAPAK ve GRAFİK TASARIM
Erdoğan Uzunahmet

SAYFA DÜZENLEME:
Erdoğan Uzunahmet

DÜZELTİ:
Dilek Öncül

BASKI:
MAVİ BASIM
Esnaı ve Zanaatkârlar Sitesi - Lefkoşa
Tel: 0533 8631957

İLETİŞİM:
KIBRISLI TÜRK İNSAN HAKLARI VAKFI
www.ktihv.org
e-mail: info@ktihv.org

Haşmet Gürkan Sok. No: 3 - Lefkoşa-Kıbrıs.
Tel: +90 392 229 17 48 / 49

CEREN GÖYNÜKLÜ: 2005 yılında Doğu Akdeniz Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Lefkoşa'da aktif olarak avukatlık yapan Göynüklü 2006 yılından itibaren Kıbrıslı Türk İnsan Hakları Vakfı ve 2010 yılından itibaren ise Mülteci Hakları Derneğinde hukuk danışmanı ve araştırmacı olarak görev yapmaktadır. Uluslararası ve bölgesel düzeyde birçok insan hakları eğitimine katılmıştır.

Kıbrıslı Türk İnsan Hakları Vakfı (KTİHV), Avrupa Birliği tarafından Kıbrıslı Türklere ayrılan mali yardım kapsamında finanse edilip toplam 2 yıldan fazla süren *Kuzey Kıbrıs'ta İnsan Haklarının Haritalandırılması Projesi'*ni tamamlamıştır. Proje kapsamında insan haklarıyla ilgili 11 konuda (Azınlık Hakları; Çocuk Hakları; Tutuklu Hakları; Cinsel İstismar Amacıyla İnsan Ticareti; Göçmen İşçilerin İnsan Hakları; Mülkiyet Hakları; Kadının İnsan Hakları; Engelli Kişilerin Hakları; Mülteci Hakları; Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Transgender Kişilerin Hakları; Kayıp Kişiler ve Ailelerinin İnsan Hakları) raporlar yazılmıştır. Söz konusu raporlar, Kuzey Kıbrıs'taki insan haklarının durumunun ayrıntılı ve tarafsız bir 'harita'sını çıkarıp bu konudaki düzeyin uluslararası insan haklar standartları seviyesine çıkarılmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanmış raporlar kamuoyu ve ilgili tüm paydaşlarla paylaşılacaktır.

Ülkemizde insan haklarının daha ileri boyuta taşınmasında önemli bir araç olacağına inandığımız projemize katkıda bulunanlara teşekkürü borç biliriz:

EROL AKDAĞ, MUSTAFA ABİTOĞLU, GÖZDE ÇEKER, FİKRİYE ERKANAT SAKALLI, Umut ÖZKALELİ, MELİKE BİSİKLETÇİLER, Aycan AKCIN, BAHAR AKTUNA, RAHME VEZİROĞLU, İSMAİL BAYRAMOĞLU, LEYLA FALHAN, GÖRKEM REİS, FEZİLE OSUM,

EMİNE ÇOLAK, VEysel EŞSİZ, FATMA GÜVEN LİSANİLER, ILGIN YÖRÜKOĞLU, MEHVEŞ BEYİDOĞLU, ÖMÜR YILMAZ, MEHMET ERDOĞAN, SEVİNÇ İNSAY, UTKU BEYAZIT, OLGA DEMETRIOU, REBECCA BRYANT HATAY, TUFAN ERHÜRMAN, DOĞUŞ DERYA, TEGİYE BİREY, ŞEFİKA DURDURAN, Umut BOZKURT, ERDOĞAN UZUNAHMET, HÜRREM TULGA

DERVİŞ UZUNER, PERÇEM ARMAN, HAZAL YOLGA, ÖMÜR BORAN, FATMA TUNA, ÇİM SEROYDAŞ, ORNELLA SPADOLA, ENVER ETHEMER, ASLI GÖNENÇ, DİLEK ÖNCÜL, GAVIN DENSTON, FATMA DEMİRER, FAİKA DENİZ PAŞA, ÖNCEL POLİLİ, CEREN GÖYNÜKLÜ, ALİ DAYIOĞLU, SELEN YILMAZ, CEREN ETCİ, CEMRE İPÇİLER, ZİLİHA ULUBOY, HOMOFOBİYE KARŞI İNİSİYATİF DERNEĞİ

Canan Öztoprak

Proje Koordinatörü

Kıbrıslı Türk İnsan Hakları Vakfı

KUZEY KIBRIS'TA ÇOCUK HAKLARI

Ceren GÖYNÜKLÜ

BÖLÜM I:

I. Uluslararası Hukuk Çerçevesinde Çocuk Hakları: Tanım ve Kapsam

II. Ulusal Hukuk Çerçevesinde Çocuk Hakları

BÖLÜM II:

I. Kuzey Kıbrıs'ta Çocuk Hakları İhlallerine İlişkin Mevcut Durum

A) Genel Olarak

B) Çocuk İstismarı

- i. Cinsel İstismar
- ii. Fiziksel İstismar
- iii. Duygusal İstismar
- iv. İhmal

C) Çocuk İşçiliği

- i. Genel Olarak
- ii. Mevcut Durum
- iii. Yasal Sorunların Değerlendirilmesi

D) Çocuk Suçluluğu

- i. Çocukların Tutuklanması
- ii. Çocukların Yargılanması
- iii. Çocukların Cezalandırılması
- iv. Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi

E) Risk Altındaki Çocuklar

- i. Göçmen Çocuklar
- ii. Kimsesiz ve Korunmaya Muhtaç Çocuklar
- iii. Mülteci Çocuklar
- iv. Engelli Çocuklar

BÖLÜM III:

I. Öneriler

II. Sonuç

Kaynakça

I. Uluslararası Hukuk Çerçevesinde Çocuk Hakları: Tanım ve Kapsam

Çocukların yetişkinlerden farklı fiziksel, fizyolojik, davranış ve psikolojik özellikleri olduğu, sürekli büyüme ve gelişme gösterdiği, henüz kendilerini koruyacak fiziksel ve entelektüel erişkinliğe ulaşmamış olduğu temel alınmalıdır. Bu hususlara ilişkin bilincinin yerleşmesi, çocukların bakımının bir toplum sorunu olduğu ve bilimsel yaklaşımlarla devletlerin ve diğer ilgili tüm kesimlerin bu sorumluluğu yüklenmesi gerekliliği temelinde; Çocuk hakları birçok uluslararası düzenlemede ele alınarak tanımlanmış ve koruma altına alınmıştır¹. Bu düzenlemeler arasında en temel ve diğer birçok uluslararası ve bölgesel düzenlemeye zemin oluşturan belge 1989 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca onaylanan Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesidir.² Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin temel amacı, çocuk haklarının dünya çapında yaygınlaşmasını sağlayarak çocukları korumaktır. Çocuk Hakları onaylanmasıyla, tüm dünya çocuk hakları konusunda hızla bilinçlenmeye başlamış ve günümüzde en fazla kabul gören sözleşme haline gelmiştir.

Bu noktada belirtmek gerekir ki; Çocuk Hakları Sözleşmesi, 1996 yılında onaylanarak Kıbrıs'ın kuzeyinde iç hukukun parçası haline gelmiştir. Söz konusu sözleşme hükümleri, KKTC Anayasası gereğince yasa hükmünde olup bütün devlet organlarını bağlayıcı niteliktedir. Bununla birlikte, Kıbrıs'ın kuzeyinde yürürlükte olan çocuklara ilişkin ve/veya ilgili mevzuatın, Sözleşme çerçevesinde çocukların korunmasına ilişkin öngörülen tedbirleri ve koşulları karşılamalıdır; söz konusu yasa ve diğer düzenlemelerin Çocuk Hakları Sözleşmesine uygun olması gerekmektedir.

Çocuk hakları ve çocuklara ilişkin konular bir takım diğer uluslararası ve bölgesel düzenlemeler içerisinde de ele alınmıştır. Bu düzenlemelerin başlıcaları şunlardır:³

- Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme
- Çocuk Hakları Bildirgesi
- Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi
- Küçüklerin Korunması Konusunda Makamların Yetkisine ve Uygulanacak Kanuna Dair Sözleşme
- Evlilik Dışında Doğan Çocukların Tanınmasına Dair Sözleşme
- Çocuklara Karşı Nafaka Yükümlülüğü Konusundaki Kararların Tanınması ve Tenzihine İlişkin Avrupa Sözleşmesi,
- Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme,
- Küçüklerin Vatana İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi,
- Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yönlerine Dair Sözleşme,
- En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılma

1. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi, 20 Kasım 1959, <http://www.cirp.org/library/ethics/UN-declaration/>, son giriş tarihi 31/01/2012.

2. Ibid

3. Bu çalışma amaçları bakımından Kıbrıs'ın kuzeyindeki mevcut durum değerlendirilirken, Çocuk Hakları Sözleşmesi başta olmak üzere tüm bu düzenlemeler çerçevesinde eksiklikler ve ihlaller raporlandırılmıştır.

sına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi

- İstihdamda Asgari Yaşla İlgili 138 sayılı ILO Sözleşmesi,
- Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol, Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocuk Satışı,
- Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol,
- Birleşmiş Milletler Çocuk Ceza Adaleti Sisteminin Uygulanması Hakkında Asgari Standart Kurallar (Beijing Kuralları),
- Çocuk Suçluluğunun Önlenmesine İlişkin Birleşmiş Milletler Yönlendirici İlkeleri (Riyad İlkeleri),
- Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kuralları (Havana Kuralları),
- Hapis Dışı Önlemlerle İlgili Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları (Tokyo Kuralları).

Çocuk Tanımı

Çocuk haklarının dünya çapında uygulanabilmesi/korunabilmesi ve dolayısıyla çocukların sahip oldukları haklardan tam olarak faydalanabilmesi ve çocuk hakları ihlallerinden korunabilmesi için, öncelikle çocuk kavramının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Çocuk kavramı, zaman içerisinde değişikliğe uğramış olduğu gibi kültürden kültüre ve bağlamdan bağlama farklılıklar gösterebilmektedir. Çocuk Hakları Sözleşmesi, çocuk kavramının değişik anlamlarının yol açabileceği çocuk hakları ihlallerini önlemek amacı ile Sözleşme'nin birinci maddesinde, çocuk kavramının kimleri kapsadığı konusu açıklığa kavuşturulmuştur. Bu maddeye göre; çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç 18 yaşına kadar her insan çocuk sayılır. Bu madde, 'uygulanabilecek olan kanuna göre' terimi ile ülkelere yaş konusunda özgürlük tanıyor gibi görünse de BM Çocuk Hakları Komitesi⁴ yorumlarına bakıldığında bu ülkelerin reşit olma yaşını mutlaka Sözleşme'nin ruhuna uygun olarak saptaması gerektiği anlaşılmaktadır.

Çocuk Haklarının Kapsamı

Çocuk Hakları hukukuna üç temel ilke hâkimdir. Bunlar; "çocuk yararının önceliği ilkesi", "çocuğun kendisiyle ilgili işlerde söz hakkına sahip olması ilkesi" ve "çocuğun mümkün olduğunca anne ve babasını bilme ve onlar tarafından bakılıp gözetilme hakkına saygı" ilkesidir.⁵

Çocuk Hakları Sözleşmesinde de paralel şekilde, bu genel prensipler, ayrımcılığa maruz kalmama hakkı, çocuğun çıkarlarının en iyi şekilde gözetilmesi, çocuğun yaşama, hayatta kalma ve gelişme hakkı ile çocuğun fikir özgürlüğü ve katılım hakkı benimsenmiştir. Bu prensipler, Konvansiyon'da belirtilen diğer hakların en iyi şekilde yorumlanmasını sağlamayı amaçlar ve çocuğun haklarının korunması için yön göstericidir.⁶

4. BM Çocuk Hakları Komitesi'ni Uluslar arası Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin devletler tarafından uygulanmasını takip eden bağımsız uzmanların oluşturur. Bu komite ayrıca çocukların silahlı çatışmalarda bulunması, çocuk ticareti, çocuk fahişeliği ve çocuk pornografisi konusunda Sözleşme'nin iki Ek Protokolü'nün uygulanmasını takip eder.

5. Tezcan Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar, Rifat Murat Önok, İnsan Hakları El Kitabı, 2. Baskı, 2009, Ankara: Seçkin, sayfa 338.

6. Avrupa Birliği içerisinde Lizbon Antlaşması çerçevesinde çocuk haklarına ilişkin genel prensipler madde 24' de

Çocuk hakları yorumlanırken tüm bu yukarıda açıklanan prensipler göz önünde bulundurulmalı ve bu prensiplerin paralelinde gerekli yasal, idari ve yargısal tedbirler alınmalıdır.

Çocuk haklarında ana ilke; gelişim hakkı olup bunun dışında başlıca, özel ve genel haklar şeklinde bir ayırım mevcuttur. Çocukların özel hakları bağlamında; çocukları ana-babadan ayırma yasağı, evlat edinme hakkı, çocuk istismarının önlenmesi, oyun ve dinlenme hakkı ile özel durumdaki çocuklar; yani sığınmacı çocuklar, engelli çocuklar, azınlık çocuklar gibi. Çocukların genel hakları bakımındansa; yaşam hakkı, ayrımcılık yasağı, işkence yasağı, isim ve vatandaşlık, çocuğun kimliğini koruma hakkı, çocuğun görüş, düşünce açıklama ve bilgi alma hakkı gibi haklardan söz edilmiştir.⁷

Çocuk Hakları Sözleşmesi içerisinde sırasıyla şu hususlar düzenlenmiştir; çocuğun tanımı, ayırım gözetmeme, çocuk yararının önceliği ilkesi, hakların korunması, anne baba koruması, nüfusa kayıt, yetiştirilme ve gelişim, isim, vatandaşlık, bakım, kimliğini koruma, anne babadan ayrılma, çocuğun görüşüne saygı duyulması, kaçırılma, ifade özgürlüğü, düşünce, inanç ve din özgürlüğü, özel hayatın gizliliği, dernek kurma ve toplanma özgürlüğü, bilgiye erişim hakkı, velilerin sorumlulukları, devlet yardımı, her türlü şiddetten korunmak, engelli çocuklar, sağlık konusu ve sağlık hizmeti, evlat edinilmek, mülteci çocuklar, bakım konusunda konulan ölçülere uyulması, aile ortamından mahrum edilen çocuklar, sosyal güvenlik, uygun yaşam koşulları, eğitim hakkı, azınlık grubuna ait çocuklar, dinlenme, oyun ve kültür, çocuk işçiliği, madde kullanımı, cinsel istismar, adam kaçırmaya, satış ve kaçakçılık, istismarın her türlü çeşidi, tutuklanma ve ceza, savaş ve silahlı çatışmalar, çocuk mağdurların rehabilitasyonu, çocukların yargılanması ve hakları hakkında bilgilendirilmesi.

Sözleşmede adı geçen sabit hükümler, Madde 1-41 üzerine detaylı bilgi verir. Sözleşmeye göre bu haklar aşağıdaki şekilde gruplandırılır:

Hayatta kalma hakkı: Çocuğun yaşama hakkı olan beslenme, barınma ve sağlık hizmetine ulaşım gibi yeterli bir hayat seviyesine göre ihtiyaçlarının karşılanması hakkı.

Gelişim hakkı: Eğitim, oyun, dinlenme, kültürel aktivite, bilgiye erişim, düşünce, fikir ve din özgürlüğü hakkı.

Korunma hakkı: Çocuğun her türlü istismardan, ihmalden ve sömürüden korunması, mülteci çocukların özel korunma hakkı, çocukların yargı sisteminin çocuğu koruyan hükümler içermesi, işleyen çocukların korunması, istismara mağduru çocukların rehabilite hakkı

Katılım hakkı: Çocuğun kendisini ifade etme özgürlüğü, çocuğu ilgilendiren konularda çocuğun fikrinin önemi, dernek kurma ve toplanma özgürlüğü. Sorumlu bir yetişkin olarak gelişmeleri için çocukların toplumdaki etkinliklere katılmasını sağlayan fırsatların artırılması gereklidir⁸.

belirtilmiştir.

7. Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar, Rifat Murat Önok, İnsan Hakları El Kitabı, 2. Baskı, 2009, Ankara: Seçkin., sayfa 333.

8. UN Convention on the Rights of the Child, <http://www.childrensrights.ie/childrens-rights-ireland/un-convention-rights-child>, son giriş tarihi 10/02/12.

Yukarıda açıklanan uluslararası norm ve ilkeler ışığında yerel hukuk ele alınmalıdır. Yukarıda belirtildiği gibi BM Çocuk Hakları Sözleşmesi 1996 yılında onaylanarak iç hukukun parçası haline gelmiştir. Şöyle ki; yürürlükteki yasal mevzuatın söz konusu sözleşmeye uygun olması gerekmektedir.

Kıbrıs'ın kuzeyinde yürürlükte olan mevzuat içerisinde çocuk haklarına ilişkin ciddi ihlaller ve eksiklikler bulunmaktadır. Öncelikle mevzuat içerisinde dilinden ve/veya içeriğinden kaynaklı çocuk haklarını ihlal edici birtakım hükümler vardır. Söz konusu bu hükümler ile çocuk hakları doğrudan devlet tarafından ihlal edilmektedir. Bununla birlikte, çocuk haklarının korunması noktasında yasalar yetersiz kalmakta ve çok önemli eksiklikler barındırmaktadır. Söz konusu eksiklikler hem çocuklarla ilgili hususların yasalar içerisinde ele alınmamasından ve ya yetersiz bir şekilde ele alınışından, hem de genel yasaların yanı sıra çocuklara ilişkin spesifik yasaların var olmayışından doğmaktadır. Özellikle, çocuk istismarı, suça itilen çocuklar gibi konulara ilişkin özel yasalar bulunmamaktadır. Yasalar içerisinde yer alan bu ihlal ve eksiklikler, aşağıda ilgili kısımlarda detaylı olarak ele alınacaktır.

Meclis tarafından onaylanan ve iç hukukun bir parçası haline gelen çocuk haklarını korumak ile ilgili Uluslararası sözleşmeler şunlardır: BM Çocuk Hakları Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi ve Ek İkinci Protokol, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Uluslar Arası Çalışma Örgütü'nün En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliği Hakkında Sözleşmesi, Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi, İşkence ve Diğer Zalimce, İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Davranış veya Cezalandırmalara Karşı Sözleşme, ILO Asgari Yaş Hakkında 138 Sayılı Sözleşmesi.

Genel olarak, Kıbrıs'ın kuzeyinde yürürlükte olan yasalar gözden geçirildiğinde çocuk haklarına ilişkin üç temel ve önemli yasa karşımıza çıkmaktadır; Çocuklar Yasası, Çocuk Suçlular Yasası ve Ceza Yasası⁹

Bu yasaların genel olarak içeriğine değinmeden önce, belirtilmesi gereken çok önemli bir husus, 18 yaşına kadar herkesin çocuk sayılması gerektiğidir. Bazı yasalar içerisinde çocuk tanımı farklı şekillerde yapılarak, yaş sınırı daha düşük kabul edilmiştir. Bu hükümlerin revize edilmesi ve çocuk hakları sözleşmesine uyumlu bir şekilde 18 yaşına kadar herkesin çocuk sayılması gerekir.

Çocuklar Yasası

Çocuklar Yasası, çocukların bazı hallerde bakımını, gözetimini ve refahını ve benzeri ilgili konuları düzenlemektedir. Çocuk haklarına ilişkin yeterli olamamakla birlikte, yasa içerisinde önemli hükümler bulunmaktadır. Söz konusu yasa, ilgili kurumların çocuk hakları ihlallerinde aldığı tedbirlere yasal zemin oluşturmaktadır.

Her ne kadar yasada genel olarak çocuk "18 yaşını doldurmamış kişi" olarak tanımlanmış olsa da, yasa içerisinde spesifik hükümlerde kimi zaman bu yaş haddi alt sınır olarak saptanmıştır. Genel olarak Yasa kapsamında şu hususlar ele alınmıştır:

9. Bu yasalar dışında da çocuklara ilişkin spesifik hükümlere yer veren yasalar söz konusudur. Örneğin; İş Yasası, Aile Yasası vs.

- 1- Himayeye muhtaç çocuklar
- 2- Kreşler ve çocuk bakıcıları
- 3- Tutuk evleri
- 4- Besleme çocukların korunması
- 5- Sosyal Hizmetler Dairesi Müdürü'nün himayesinde bulunan çocukların sağlık bakımına ilişkin kurallar
- 6- İşkencenin, ihmalin ve ahlaki ve bedensel tehlikeye maruz bırakmanın önlenmesi
- 7- Himayeye ve korunmaya muhtaç çocuklar

Çocuk Suçlular Yasası

Çocuk Suçlular Yasası içerisinde çocukların yargılanmasına ilişkin hükümler bulunmaktadır. Her ne kadar yasa içerisinde çocuk mahkemelerine ve ıslah evlerine ilişkin hükümler var olsa da hem bunlar yeterli değildir, hem de pratikte tam anlamıyla hayata geçirilmemiştir. Bu hususlar, aşağıda, çocuk haklarına ilişkin Kıbrıs'ın kuzeyindeki mevcut duruma değinilirken detaylı olarak ele alınacaktır.

Yasa içerisinde "çocuk", "on dört yaşından küçük kişi" olarak tanımlanmıştır. Bununla birlikte yasa kapsamında "genç kişi"lere ilişkin hükümler de öngörülmüş, bu çerçevede ise "genç kişi", on dört yaşında veya daha büyük ve on altı yaşından küçük kişi olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda, "çocuk" kavramının sınırları daraltılarak, uluslararası hukuk kapsamında esasen "çocuk" olan kişiler yasa kapsamı dışında bırakılmıştır.

Belirtildiği üzere yasa, çocuk mahkemelerinin ve ıslah evlerinin kurulmasını öngörmektedir. Bu çerçevede "çocuk mahkemesi," bir çocuk veya genç kişi ile bir ergenin aleyhine müştereken getirilen ithamlar dışında, çocukların veya genç kişilerin aleyhine getirilen ithamları dinlemek için oturum yapan "Kaza Mahkemesi" olarak tanımlanmıştır. ıslah evi ile ilgili olarak ise, Bakanlar Kurulu tarafından yasa kuralları uyarınca belirleneceği öngörülmektedir.

Ceza Yasası

Kıbrıs'ın kuzeyinde çocuklara yönelik işlenen suçlar ve spesifik çocuk hakları ihlallerine ilişkin özel yasalar bulunmamaktadır. Her ne kadar çocuklara karşı işlenen suçlar uluslararası normlar ışığında özel yasalar ile veya mevcut yasalar içerisinde doğru tanımlamalar ile ele alınmış olmasa da Ceza Yasası içerisinde, eksik olmakla birlikte, bir takım suç tanımlamaları yer almakta ve bu suçlara ilişkin cezalar öngörülmektedir. Ne yazık ki, gerek içerik bakımından gerek verilen cezalar bakımından, bu maddeler çocuk haklarının ihlallerini önlemede yeterli değildir. Bununla birlikte, yasa içerisinde çocuk haklarını korumadaki eksikliklerin yanı sıra, doğrudan çocuk haklarını ihlal eden hükümler bulunmaktadır.

A) Genel Olarak

Yukarıda da belirtildiği gibi çocuklar, henüz kendi kendilerini koruyacak fiziksel ve entelektüel erişkinliğe ulaşmamış olduklarından, dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi, Kıbrıs'ın kuzeyinde de insan hakları ihlalleri bakımından risk altında bulunan gruplar arasında yer alırlar. Gerek kendi haklarını savunacak durumda olmamaları, gerekse fikir ve düşüncelerinin önemsenmeyişi, koruma gerekliliğini daha da önemli kılmaktadır.

Kıbrıs'ın kuzeyinde başlıca çocuk hakkı ihlalleri arasında çocuk istismarı, çocuk işçiliği ve çocuk suçluluğu yer almaktadır. Bununla birlikte, zihinsel ve fiziksel engelli çocuklar, göçmen çocuklar, kimsesiz ve korunmaya muhtaç çocuklar, mülteci çocuklar çocuk hakkı ihlalleri açısından riskli grupları oluşturmaktadır. Şöyle ki; yaşam hakkı, gelişim hakkı, barınma hakkı, eğitim hakkı, ayrımcılık yasağı gibi hususlara ilişkin, ötekileştirilen bu gruplara yönelik ciddi ihlaller söz konusudur.

Kıbrıs'ın kuzeyindeki çocuk hakları ihlalleri konusunda çok kısıtlı araştırma bulunmaktadır. SOS Çocuk Köyü Derneği, 2009 yılında KADEM'e Kıbrıs'ın kuzeyinde çocuğa yönelik hak ihlallerinin genel mevcudiyetini saptayan bir araştırma yaptırdı. Bu araştırma çerçevesinde Kıbrıs'ın kuzeyinde yaşayan çocukların yaklaşık yarısının "çocuk haklarının ihlal edilme riski" ile karşı karşıya olduğu; bu riskler genel olarak "barınma riski, eğitim alamama, aile sahibi olmama, ırkçı davranışlara maruz kalma, sağlık hizmetlerinden faydalanamama" olarak saptandı.¹⁰ Bununla birlikte, kimsesiz ve özel ilgiye muhtaç çocuklara ilişkin ihlaller ve eksikler olduğu ortaya kondu. Söz konusu araştırmanın bulguları çocuk haklarının gerekli düzeylerde toplumsal bilince yerleşmediğinin bir göstergesidir; anne ve babaların %30,9 uluslararası çocuk hakları hakkında biraz bilgiye sahip olduklarını söylerken, %38,3 ise çocuk hakları ile ilgili hiçbir bilgisi olmadığını söyledi. Toplam 60,000 çocuktan 19,000'inin ise çocuk işçiliği riski altında olduğu ve yeterli beslenme ve sağlık hizmetlerinden yoksun yaşadıkları bulundu. Bu araştırmada ayrıca çocukları suça iten nedenlerden de bahsedilmektedir.¹¹

Çocuk haklarına ilişkin olarak medyanın da ele alınması gerekmektedir. Medya kuruluşları çocuk haklarının korunmasında ve çocuk haklarına ilişkin bilincin yaygınlaştırılmasında büyük bir öneme sahiptir. Öte yandan, çoğu zaman çocuk haklarını ihlal eden taraf olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Kıbrıs'ın kuzeyinde çocuk hak ihlallerinin verilisinde medya kuruluşları çocuğun yararını ve korunmasını göz ardı etmekte ve kimi zaman çocuğu tiraj "malzemesi" olarak görmektedir. Medya tarafından çok sıklıkla yapılan ihlallerin başlıcaları; cinsel istismar mağduru çocuğu işaret edecek, kimliğini deşifre edecek fotoğraf ve/veya bilgilerin verilmesi, cinsel istismar vakalarında çocuk haklarını ihlal eden ve de aynı zamanda cinsiyetçi başlıkların kullanılması, çocuk haklarına ilişkin ihlallerin tiraj kaygısı ile magazinsel /sansasyonel içeriklere yer

10. Yenidüzen, "19 Bin Çocuk Risk Altında", http://www.yeniduzen.com/detay_ars.asp?a=26373, son giriş tarihi 10/02/12.

11. Yenidüzen, "19 Bin Çocuk Risk Altında", http://www.yeniduzen.com/detay_ars.asp?a=26373, son giriş tarihi 10/02/12.

verilmesi, suça itilen çocukların fotoğraflarının yayımlanması ve isimlerinin verilmesi, mülteci çocukların ve ebeveynlerinin fotoğraflarının yayınlanması ve isimlerinin verilmesidir. Ayrıca, sınıfsal, cinsiyetçi, etnik/ırksal kökene dayalı ayrımcı haberlere de rastlanmaktadır.

Söz konusu bu ihlallerin yanı sıra, çocukların medya tarafından yok sayılmaları bir çocuk hakkı ihlalidir; Ayrıca bu ayrımcılık, onların düşüncelerini özgürce açıklamak, bilgi edinme ve haberleşme hakkını kullanmak haklarından da alı konulması- ayrımcılığa uğraması- anlamına gelmektedir. Medya, bilgilenme ve haberleşme hak ve özgürlüğü çerçevesinde çocukların ifade özgürlüklerini kullanabilmeleri ve toplumsal yaşama katılmalarını sağlayıcı bir araç olmalı ve çocuk haklarının korunabilmesi için duyarlılık yaratmalıdır.¹²

Kıbrıs'ın kuzeyinde her ne kadar çocuk haklarına ilişkin haberlere yer verilse de, çocuğun bir birey olarak etkin temsili tam anlamıyla gerçekleşmemiştir.

B) Çocuk İstismarı

Dünya Sağlık Örgütü, çocuk istismarını, "Bir yetişkin tarafından bilerek ya da bilmeyerek yapılan ve çocuğun sağlığını, fizik gelişimini, psikososyal gelişimini olumsuz yönde etkileyen davranışlar" olarak tanımlamaktadır¹³. Bu tanım çerçevesinde vurgulanması gereken önemli nokta, çocuk istismarında amacın değil, sonuçların önem taşımasıdır. Başka bir deyişle, yetişkinin niyeti önemli değildir, eylemin çocuk üzerindeki etkisi önem taşımaktadır.

Çocuk istismarı, çocuklar üzerinde vahim ve kalıcı zararlara neden olmaktadır. Fiziksel ve psikolojik gelişimleri tamamlanmamış olduğundan maruz kaldıkları istismar türüne, derecesine ve süresine göre çocukların gelişimi önemli boyutlarda negatif bir şekilde etkilenir.¹⁴

Çocuk istismarı dört şekilde ortaya çıkabilmektedir:

- 1- Cinsel istismar
- 2- Fiziksel istismar
- 3- Duygusal istismar
- 4- İhmal

İhmal ve istismar sonucu çocuklar fiziksel olarak örselenebilecekleri gibi kötü bakım çocukların yetersiz büyüme ve gelişim göstermeleri için bir zemin oluşturmaktadır.¹⁵ Çocuk istismarına karşı çocukların sağlıklı bir şekilde gelişebilmesi için çocuk istismarı vakalarının saptanması, önlenmesi ve bu çocukların rehabilite edilerek yaşadıkları ağır travmadan sonra geri kazandırılmaları gerekmektedir.

Belirtildiği gibi, Meclis tarafından onaylanarak bağlayıcılık kazanan Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca devlet, çocuk haklarını koruma, çocuk haklarına saygı gösterme ve yerine getirme yükümlülüğündedir. Bu yükümlülükler çerçevesinde istismarı önleyici, çocukları koruyucu her türlü yasal idari tedbirin alınması gerekmektedir. Bu bağlamda, yasal tedbirler koruma ve hakların tanınması açısından ilk önemli adımı oluşturmaktadır. Kuzey Kıbrıs'taki yasalarda, çocuk istismarının önlenmesine ve çocukların korunmasına ilişkin ciddi eksiklikler ve ihlaller bulunmaktadır.

12. Çocuk hakları sözleşmesinde bu durum madde 13, madde 14 ve madde 17.

13. World Health Organisation(WHO), http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/child/en/, accessed on 18/02/2012

14. Polat, Oğuz, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, 2007, Ankara: Seçkin.

15. Polat, Oğuz, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, 2007, Ankara: Seçkin, Sayfa 43.

Çocuk ihmal ve istismarına ilişkin düzenlemeleri hukukumuzda, Özel Hukuk/Medeni Hukuk ve Ceza Hukuku olmak üzere iki genel başlık altında incelemek mümkündür. Bu bağlamda, Ceza Yasası, Çocuklar Yasası, Aile Yasası incelenmiştir.

Kıbrıs'ın kuzeyinde yürürlükte olan Ceza Yasası'nda bulunan Ahlaka Aykırı Suçlar, Evlilik ve Aile Yükümlülüklerine İlişkin Suçlar, (Taammüden Katil ve Adam Öldürme, Hayat ve Sağlığın Korunmasına İlişkin Görevler, Hayat ve Sağlığa Tehlike Oluşturan Suçlar ve Cezai İhtiyatsızlık ve İhmalkârlık) çocuk istismarı kavramı ile ilgili hükümlerin yer aldığı başlıca bölümlerdir.

i. Cinsel İstismar

a. Genel Olarak

Cinsel istismar, psikososyal gelişimini tamamlamamış ve yaşı küçük olan bir çocuğun bir yetişkin tarafından cinsel stimulasyon için kullanılmasıdır¹⁶. Yani bir çocuğun, bir yetişkin tarafından cinsel doyum için kullanılması cinsel istismardır. Genital bölgeleri elleme, teşhircilik, röntgencilik, pornografiden ırza geçmeye kadar çok geniş yelpazedeki tüm davranışları kapsamaktadır. Fakat mutlaka şiddet içermesi gerekmez. Cinsel istismarda istismarcı çocuğu cinsel bir obje olarak kullanılarak kendi güçsüzlüğünü ve ihtiyaçlarını tatmin eden bir erişkin ya da ergen olabilir. Çocuk kurban mağdur cinsel bir harekete sürüklenmiş ve anlamını bilmediği bu harekette rol oynamış olabilir. Bir cinsel hareket çocuğun yaşına, duygusal gelişimine ve ailedeki rolüne uyum değildir. Çocuk çoğu zaman cinsel bir harekette bulunmaya, çoğu zaman da pornografik resimlere ya da filmlere bakmaya zorlanır.¹⁷

b. Mevcut Durum

Kıbrıs'ın kuzeyinde her ne kadar göz ardı edilse de çok ciddi bir çocuk hakkı ihlali ve sorunu vardır¹⁸. Kıbrıs'ın kuzeyinde, son dönemlerde basına yansıyan çocuklara yönelik cinsel istismar olaylarında bir artış gözlemlenmektedir¹⁹. Ancak, yaşanan olayların mı artış gösterdiği yoksa yaşanan olayların dile getirilmesinde bir artış mı olduğu sorgulanması gereken ilk noktadır. Çünkü çoğu zaman, çocuğa yönelik cinsel istismar vakaları tabu olarak görülmekte ve aileler tarafından şikâyet edilmeyerek gizli tutulmaktadır.

Çocuklara yönelik cinsel istismarın önlenmesi ve istismara uğrayan çocuklara yardım ulaştırılması konusunda yaşanan en büyük zorluk, bu vakaların gizli kalmasıdır

Öncelikle evde, okulda, toplumsal düzeyde ve hükümet ya da karar vericiler düzeyinde yapılması gerekenleri değerlendirmek önemlidir. Çocuklar ile birebir iletişim kuran her bireye, bu konunun saptanması ve önlenmesi için görev düşmektedir. Genelde doktorlar ve hemşireler istismara maruz kalan çocuğu ilk fark edebilecek kişiler olmaktadır. Dolayısıyla, sağlık çalışanlarının görevi sadece tanı koymak ve tedavi başlatmakla sınırlı olmamalıdır. Sağlık görevlileri gibi öğretmenler de bu konuda bilinçli olmalı ve bu olayları saptamak ve önlemek için eğitilmeli, teşvik edilmeli ve dikkatli olmalıdır. Önleme çalışmalarının temelini toplum eğitimi oluşturmaktır. Çünkü ancak anne-baba ve toplumun tüm bireyelerine yönelik yapılacak bilgilendirme ilk adımı oluşturacaktır. Konu hakkında bilgilenen kişi böyle bir problem olduğundan haberdar olduğunda hem kendini, hem de çevresini değerlendirme şansına sahip

16. Yes ICAN, <http://www.yesican.org/definitions/WHO.html>, accessed on 18/02/2012. Polat, Oğuz, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, 2007, Ankara: Seçkin .Sayfa 45.

17. Polat, Oğuz, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, 2007, Ankara: Seçkin .Sayfa 45.

18. U.S. Department of State, Country Reports on Human Rights Practices, 2010- Cyprus. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2010/eur/154419.htm>, son giriş tarihi, 9 Şubat 2012.

19. Bkz. Kıbrıs Postası, "Barış Başel:18 Yaşın altında 47 Çocuk Fuhuş Yaparak Hayatını Kazanıyor", http://www.kibrispostasi.com/index.php/cat/35/news/64268/PageName/KIBRIS_HABERLERI, accessed on 10/02/12.

olur. Bu farkındalık, duyarlılık boyutunu oluşturur. Duyarlılığın bir sonraki zinciri ise problemin çözümü için aktif olmaktır.

Çocuğa yönelik cinsel istismarı, her ne kadar göz ardı etsek de ülkemizde çok önemli bir sorundur. Devletin bu tip konularda istatistik tutmak ya da bu istatistikleri araştırmacılarla paylaşmak konusunda etkin bir yöntemi olmadığından, çocuklara karşı cinsel istismar vakalarının gerçekliğini meslekleri gereği bununla sürekli karşılaşan hukukçular ve doktorlar tespit etmektedir. Ancak maalesef veri olarak sunabilmek çok güçtür. Cinsel istismara uğrayan çocuklar en ağır şekilde etkilenmekte ve bu etkileri ömür boyu taşımaktadırlar. Bu nedenle, söz konusu yasal değişiklikler ivedi olarak yapılmalıdır.

Yasal değişikliklerin yanı sıra, çocuk istismarının önlenmesine ilişkin devletin bir eylem planı olmalıdır. Bu çerçevede, aileler cinsel istismar ve cinsel istismara uğramış çocukların hangi belirtileri gösterdiği konusunda bilgilendirilmelidir. Bu husus, mağdur çocukların tespiti açısından çok önem taşır. Çocuklar çoğu zaman istismarı birçok nedenden ötürü ailelerine anlatamamaktadırlar. Kimi zaman ise, çocuklar bu durumu anlatsa bile aileler bunun çocuğun hayal gücü olduğunu düşünebilirler²⁰. Ancak bu cinsel istismara ilişkin sıklıkla yapılan yanlışlardan biridir. Bu tip durumlarda, aileler çocuklara inanmalı ve derhal uzman kişilerden yardım almalıdırlar. Çocukların fuhuş amaçlı kullanılması da Kıbrıs'ın kuzeyinde çocuk istismarının çok ciddi bir boyutunu oluşturmaktadır.²¹

c. Yasal Düzenlemelerin Değerlendirilmesi

Mevcut Kuzey Kıbrıs yasalarındaki en büyük eksiklik çocuk istismarının tanımlanmamasıdır. Ceza Yasası'nda çocuk istismarı diye bir suç tanımı yapılmamıştır. Buna paralel olarak da cinsel istismara ve kapsamına yer verilmemiştir. Ceza Yasası'nda çocuklara yönelik cinsel istismar suçları cinsel eylemin şekline göre ırza geçme, müstehcen darp gibi suçlar altında değerlendirilebilmektedir. Bu durumun farklı etkileri mevcuttur. Öncelikle cinsel istismar, suçun mağduru çocuk olması nedeniyle taciz, tecavüz gibi kavramlardan farklıdır. Bu kavramın ve suçun tanımlanması çocuk haklarını korumada ve çocuk istismarının önlenmesinde atılması gereken ilk adımdır. Mevcut durumda yasal düzenlemelerdeki eksiklik cinsel istismarın kapsamını da daraltmaktadır. Tecavüzün yanı sıra, cinsel içerikli konuşma, teşhir, röntgencilik gibi temas içermeyen eylemler ve cinsel amaçlı dokunma, temas içeren eylemler de cinsel istismar kapsamındadır. Ve bu eylemler de çocuğu aynı şekilde etkilemektedir ve bu nedenle bu tip eylemlere de öngörülecek cezalarda çocukta yarattığı etki dikkate alınmalı ve caydırıcı nitelik de taşıyan ağır cezalar öngörülmelidir. Tüm bunlar ışığında, Ceza Yasası'nda acilen değişikliğe gidilmelidir. Bununla birlikte, yaş ve çocuğun cinsiyeti ile ilgili ihlal edici hükümler bulunmaktadır; yaş sınırı 18 yaş olarak kabul edilmemiş ve tecavüz suçu kız çocuğu üzerinden tanımlanarak erkek çocukları bu kapsam dışında bırakılmıştır. Erkek çocuklarına ilişkin ise; tecavüz, "doğaya aykırı cinsi münasebet" olarak tanımlanmıştır. Bu madde kapsamında 13 yaş sınır olarak kabul edilmiş ve bu suça ilişkin kız çocuklarına ilişkin suça kıyasla daha hafif ceza öngörülmüştür.

Genel olarak 4. kısmın 3. bölümü olan Ahlaka Aykırı Suçlar bölümü içerisinde söz konusu hükümlere yer verilmiştir. İlgili hükümler şu şekildedir:

Madde 153- On Üç Yaşından Küçük Kızlarla Cinsi Münasebet

(1) On üç yaşından küçük bir kızla yasa dışı cinsi münasebette bulunan herhangi bir kişi mü-

20. Polat, Oğuz, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, 2007, Ankara: Seçkin. Bkz. Kıbrıs Postası

21. Bkz. Kıbrıs Postası, "Barış Başel:18 Yaşın altında 47 Çocuk Fuhuş Yaparak Hayatını Kazanıyor", http://www.kibrispostasi.com/index.php/cat/35/news/64268/PageName/KIBRIS_HABERLERI, son giriş tarihi, 10/02/12.

ebbet hapis cezasını geçmeyen hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) On üç yaşından küçük bir kızla yasa dışı cinsi münasebette bulunmaya teşebbüs eden herhangi bir kişi, hafif bir suç işlemiş olur ve üç yıla kadar hapis cezasına çarptırılabilir.

Madde 154- On üç İle On altı Yaşları Arasındaki Kızlarla Cinsi Münasebet

On üç veya daha büyük ancak on altı yaşından küçük bir kızla yasa dışı olarak cinsi münasebette bulunan veya bulunmaya teşebbüs eden herhangi bir kişi, hafif bir suç işlemiş olur.

Ancak, böyle bir suçla itham edilen bir kişinin, kızın on altı veya daha büyük bir yaşta olduğuna inanması için makul bir sebebi bulunduğu yolunda zanlının itham edileceği mahkemeyi ikna etmesi, bu madde uyarınca yapılacak herhangi bir ithama, karşı yeterli savunma teşkil eder.

Madde 161- Kendi Binasında On altı Yaşından Küçük Bir Kız İle Cinsi Münasebette Bulunulmasına İzin Veren Ev Sahibi vs.

Bir binanın sahibi veya zilyedi olan veya binayı kontrol veya yönetiminde bulunduran veya kontrol veya yönetimine bakan veya yardım eden herhangi bir kişi, on üç yaşından büyük ancak on altı yaşından küçük bir kız, özel veya genel olarak başka herhangi bir erkekle cinsi münasebette bulunmak amacıyla, o binaya gelmeye veya cinsi münasebette bulunmaya teşvik eden veya kızın cinsi münasebette bulunmasını bilerek sağlayan herhangi bir kişi, hafif bir suç işlemiş olur.

Ancak, böyle bir suçla itham edilen bir kişinin, kızın on altı veya daha büyük bir yaşta olduğuna inanması için makul bir sebebi bulunduğu yolunda itham edilen kişinin, huzurunda itham edileceği mahkemenin ikna edilmesi, bu madde uyarınca yapılacak herhangi bir ithama karşı yeterli savunma oluşturur.

Madde 147- Akraba İle Cinsi Münasebet

Kadının rızası ile olup olmadığına bakılmaksızın, torunu, kızı, kız kardeşi veya annesi olduğunu bildiği halde onlardan biri ile cinsi münasebette bulunan herhangi bir kişi, akraba ile cinsi münasebette bulunma suçu işlemiş olur ve yedi yıla kadar hapis cezasına çarptırılabilir.

Madde 174- On üç Yaşından Küçük Çocuklarla Doğa Kurallarına Aykırı Suçlar

Şiddet kullanarak veya kullanmayarak on üç yaşından küçük bir çocukla doğa kurallarına aykırı cinsi münasebette bulunan veya bulunmaya teşebbüs eden herhangi bir kişi, ağır bir suç işlemiş olur ve on dört yıla kadar hapis cezasına çarptırılabilir.

Madde 176A.- Çocuklar ve Aklen Sakatlar İle İlgili Adaba ve Ahlaka Aykırı Hareketler

Bu Yasanın veya diğer herhangi bir yasanın kuralları uyarınca ayrı bir suç teşkil etmesine hâle gelmeksizin ve suçla ilgili yerin umumi, hususi veya başka bir yer olduğuna bakılmaksızın, on dört yaşını tamamlamamış bir küçüğün veya yapılan işin niteliğini takdir edemeyecek derecede aklen sakat veya olgunlaşmamış herhangi bir kişinin huzurunda veya görebileceği yerde ahlâka veya adaba aykırı herhangi bir gösteri veya harekette bulunmaları; veya bu gibi bir küçük veya öteki kişinin, teşvik sonucu veya teşviksiz olduğuna veya rızası olup olmadığına bakılmaksızın, böyle bir gösteri veya harekete katılmasına izin verenler veya göz yumular, suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde iki yıla kadar hapis cezasına veya iki milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler

Madde 177- Müstehcen Teşhirler

(1) Kamuya açık herhangi bir yerde herhangi müstehcen bir gösteri veya temsil teşhir eden herhangi bir kişi, bir suç işlemiş olur ve iki yıla kadar hapis cezasına veya bir milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilir.

Ceza Usul Yasası

Çocuğa yönelik cinsel istismara ilişkin olarak, Ceza Yasası'nın yanı sıra cinsel istismara uğrayan çocukların korunması için usule ilişkin değişiklikler de getirilmelidir. Bu bağlamda, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması için şart olduğu durumlar dışında işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş çocuk, bu suça ilişkin soruşturma veya kovuşturmada tanık olarak bir defa dinlenmelidir. Maddî gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunluluk arz eden haller saklıdır. Bununla birlikte, cinsel istismar mağduru çocukların dinlenmesi sırasında psikoloji,

psikiyatri, tıp, eğitim ve pedagoji alanında uzman kişiler bulundurulmalıdır. Cinsel istismar sonucunda çocuklar ve aileleri ağır bir travma ile karşı karşıya kalmaktadır. Ancak, çocuk istismarına ilişkin özel bir yasanın olmayışı ve de Ceza Usul Yasası'nda da bu tip hükümlere yer verilmemiş olması nedeniyle ağır bir travma yaşayan çocuk ve ailesi, soruşturma ve kovuşturma aşamalarında olayı tekrar tekrar yaşamakta, mahkemede çocuk ona istismar edenin bulunduğu ortamda dinlenmekte ve bu durum özellikle çocuklar açısından örseleyici ve yaşanan travmayı kronikleştirici etkiye sahip olmaktadır.

Çocuklar Yasası

Çocuklar Yasası içerisinde de çocuklara yönelik cinsel istismar suçları düzenlenmiştir. Bu yasa içerisinde de yapılan suç tanımlaması, çocuk istismarını kabul gören tanımı gerek içeriksel olarak gerekse de kullanılan terminoloji açısından karşılamamakta ve çocuk haklarını ihlal edici nitelik taşımaktadır. İlgili hükümde yaş sınırı 18 olarak kabul edilmemiş ve yine kız çocuğu üzerinden tanımlama yapılmıştır.

İlgili madde:

55. (1) On altı yaşından küçük bir kızı muhafaza, kontrol veya himayesinde bulunduran herhangi bir kişi, o kızın iffal edilmesine, yasa dışı olarak o kızla cinsel ilişkide bulunulmasına veya zorla ırzına geçilmesine veya fahişelik yapmasına sebep olur veya bunların herhangi birinin yapılmasını teşvik ederse, iki yıla kadar hapis cezasına çarptırılabilir.
- (2) Bir kişi, bir kızın herhangi bir fahişe veya ahlaki bozuk olduğu bilinen bir kişi ile arkadaşlık etmesine veya onun işine girmesine veya işinde kalmaya devam etmesine bilerek izin verirse ve o kız iffal edilir, yasa dışı olarak kendisi ile cinsel ilişkide bulunulur veya zorla ırzına geçilirse veya fahişe olursa, o kızın iffal edilmesine, kız ile yasa dışı cinsel ilişkide bulunulmasına veya zorla ırzına geçilmesine veya fahişelik yapmasına, bu madde amaçları bakımından sebep olmuş veya bunları teşvik etmiş sayılır.

ii. Fiziksel İstismar

a.Genel Olarak

Fiziksel istismar, en geniş anlamda, çocuğun kaza dışı yaralanmasıdır. Fiziksel hasara neden olan ekimozların, kırıkların, yanıkların, kesiklerin ortaya çıkmasına yol açan istismar olarak tanımlanabilir. En yaygın rastlanılan ve belirlenmesi en kolay olan istismar türüdür. Bir tokattan çeşitli objelerin kullanımına uzanan cezalandırma yöntemlerini kapsamaktadır.

Birçok ülkede çocuğa karşı şiddet olgusu geniş ölçüde gizli bir problem olarak kalmaya devam etmektedir. Şiddetin büyük bir kısmı aile içinde ya da kurumlarda gerçekleşmektedir. Ancak aile ve kurumlardaki şiddetin boyutları konusundaki araştırmalar her zaman çok tutarlı sonuçlar vermemektedir.²²

Fiziksel istismar en geniş anlamda "çocuğun kaza dışı yaralanması" şeklinde tanımlanabilir. En sık rastlanılan şekil çocuğu dövme şeklindedir. "fiziksel hasara neden olan kırıkların, yanıkların, kesiklerin ortaya çıkmasına yol açan istismar" olarak tanımlanabilir. "bir tokattan, çeşitli objelerin kullanımına uzanan cezalandırma yöntemlerini" kapsar. Çocuğun kaza haricinde yaralanması ve örselenmesi söz konusudur. En yaygın rastlanılan ve belirlenmesi en kolay olan istismar tipidir. Bir tokattan çeşitli objelerin kullanımına uzanan cezalandırma yöntemlerini kapsamaktadır.²³

Uzun süreli şiddet görme veya tanıklık etme, hem bağışıklık sistemini hem de sinir

22. Polat, Oğuz, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, 2007, Ankara: Seçkin.

23. Polat, Oğuz, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, 2007, Ankara: Seçkin.

sistemini etkileyip, kısa ve uzun süreli sosyal, duygusal ve zihinsel bozukluklara yol açabileceği gibi obezite, madde kullanımı, erken yaşta cinsellik veya sigara kullanımı gibi birçok zararlı duruma yol açabilir.

Kıbrıs'ın Kuzeyinde yapılan araştırma sonucu Kıbrıs'ın Kuzeyi'ndeki ebeveynlerin %11'i hafif dayacağı kabul edilebilir buluyor. Ebeveynlerin 11%'i bunun "sık sık" ya da "ara sıra" olmasını makul bulurken, 19,7% oranında bir kesim de bunu "seyrek" başvurulması gereken bir davranış olarak görüyor.

b. Yasaların Değerlendirilmesi

Fiziksel istismarın önlenmesine ilişkin etkin yasal tedbirler alınmamıştır. Ancak maa- lesef fiziksel istismarı meşrulaştıran maddeler de vardır. Bu maddeler aşağıda yasalar içerisinde verilmiştir.

Çocuklar Yasası

54. (1) On altı yaşını doldurmuş olan ve on altı yaşından küçük bir çocuğu muhafazasında ve sorumluluğu altında veya himayesinde bulunduran herhangi bir kişi, çocuğa gereksiz acı çekmesi veya görme veya işitme kaybı veya bedeninin herhangi bir uzuv veya organına zarar verilmesi veya bunlardan birinin kaybedilmesi ve akli dengesizlik dahil, sağlığına zarar vermesi ihtimali olan bir şekilde çocuğu bilerek döver, kötü muameleye tabi tutar, ihmal eder, terk eder veya bırakır veya dövülmesine, kötü muameleye tabi tutulmasına, ihmal edilmesine, terk edilmesine veya bırakılmasına sebep olur veya bunların herhangi birini temin ederse, bir suç işlemiş olur ve bir yıla kadar hapis cezasına veya yüz Kıbrıs Lirasına kadar para cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilir.

Maddenin devam eden kısımlarında anne, baba ya da yasal olarak çocuktan sorumlu yetişkinler çocuğun her türlü temel ihtiyacını karşılamaktan, yanma ve boğulmaya kadar çocuğun fiziksel istismara uğrayabileceği durumları sıralar.

iii. Duygusal İstismar

a. Genel Olarak

Duygusal istismar, çocukların kendilerini etkileyen tutum ve davranışlara maruz kalarak ya da gereksindikleri ilgi, sevgi ve bakımdan mahrum bırakılarak psikolojik hasara uğratılmaları durumudur. Bu davranışlar; yaş, statü, bilgi, konumu gibi özellikleri ile çocuk veya gencin üzerinde etki sahibi olan kişi ya da kişiler tarafından uygulanır. Tanımlanması en zor ancak, en sık rastlanan istismar türüdür. Psikolojik gelişmenin duraklamasına neden olacak sözel istismarı veya aşırı emirleri kapsayan, çocuğun kimliğini zedeleyen ve bozuk davranışları ortaya çıkaran tavırları içerir.

Duygusal istismar, çocuk ve gençlerin, kendilerini etkileyen tutum ve davranışlarına maruz kalarak ya da gereksindikleri ilgi, sevgi ve bakımından mahrum bırakılarak toplumsal ve bilimsel standartlara göre psikolojik hasara uğratılmaları durumudur. Bu davranışlar; yaş, statü, bilgi, konum gibi özellikleri ile çocuk veya gencin üzerinde etki sahibi olan kişi ya da kişiler tarafından uygulanır.

Tanımlanması en zor ancak en sık rastlanan istismar türüdür. Psikolojik gelişmenin duraklamasına neden olacak sözel istismarı veya aşırı emirleri kapsayan, çocuğun kimliğini zedeleyen ve bozuk davranışları ortaya çıkaran tavırları içerir. Duygusal istismar veya psikolojik örseleme, diğer tüm kötü muamele biçimlerini şemsiye gibi altına toplayan bir olgudur. Tek

b. Mevcut Durum

Kuzey Kıbrıs'ta yapılan 2009 KADEM araştırmasının verilerine göre yüzde 60 civarı insan dayaağı karşı iken yüzde 69 civarında bakıcı çocuklara bağırmanın normal olduğunu düşünmektedir.²⁵ Duygusal istismarın geniş kapsamlı olması ve bu sebepten dolayı saptanması zor bir istismar türü olmasından dolayı, yasaların yanı sıra okulların ve eğitimcilerin bu konuda hizmet içi eğitim almaları sağlanmalı ve bilgileri arttırılmalıdır.

c. Yasaların değerlendirilmesi

Duygusal istismar, yasalar içerisinde tanımlanmamıştır. Diğer istismar türlerinde olduğu gibi duygusal istismarın tanımlanması ve cezalara tabi tutulması gerekmektedir.

iv. İhmal

a. Genel olarak

İhmal, çocuğa bakmakla yükümlü kişinin bu yükümlülüğünü yerine getirmemesi, çocuğu fiziksel ya da duygusal olarak ihmal etmesidir. Beslenme, giyim, tıbbi gereksinimler, duygusal ihtiyaçlar veya optimal yaşam koşulları için gerekli ilgiyi göstermeme şeklinde tanımlanmaktadır. 23

Çocuğun temel ihtiyaçlarının ve bakımının (yiyecek, giyecek, ev, sağlık ve danışma) ana babası veya ona bakan kişi tarafından yerine getirilmemesi olarak tanımlanabilir. Büyüme geriliği olan, psikososyal uyum güçlüğü çeken, eğitim ihtiyaçları karşılanmayan, koruyucu sağlık hizmetlerinden yararlandırılmayan çocukta ihmal akla gelmelidir.²⁶

İhmal olgusu, bir diğer deyişle "kötü bakım" öncelikle aile ortamında kendini ortaya koyan bir davranış biçimi, bir sorundur. Ancak süreç içerisinde çocuk bakımından sorumlu olan diğer ortamlarda da köklenmeye başlayan bir sorun olma boyutuna uzanmaktadır²⁷. Yapılmış olan birçok çalışma ve araştırmadan da anlaşılacağı gibi farklı kültürler ve kökenlerden gelmekte olan toplumlarda tarih boyunca ihmal ve istismar olguları gözlenmektedir.²⁸

b. Yasaların değerlendirilmesi

Ceza Yasası

Ceza yasasında ve çocuklar yasasında, etkin olmamakla birlikte, çocuk ihmali ile ilgili hükümler bulunmaktadır. Söz konusu hükümler kendi içinde ihlaller barındırmakla birlikte yetersizdir. Ceza yasasında çocuk ihmali kapsamında değerlendirilebilecek hususlar suç olarak tanımlanmıştır. İlgili maddeler şu şekildedir:

24. Polat, Oğuz, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, 2007, Ankara: Seçkin.

25. *Kıbrıs Gazetesi*, "Toplumda Çocuğa Dayaağın Yeri Yok", http://www.kibrisgazetesi.com/popup.php/cat/2/news/72643/PageName/lc_Haberler.

26. Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar, Rifat Murat Önok, *İnsan Hakları El Kitabı*, 2. Baskı, 2009, Ankara: Seçkin. Sayfa 46 ve 47

27. Çocuğun refah hakkı denilince, bütün çocuklar beslenme, tıbbi hizmet, barınma ve eğitim hakkına sahiptir. Çocuklarla ilgili korumacı haklar denilince, çocukları yetersiz ilgiden, ev içindeki ihmal., istismardan ya da diğer tehlikelerden koruyacak hakları ifade eder .korumacı hakların çulların birey kimliğinin gelişmesi engelleyecek, yetişkinlere aşırı bağımlı kılacak ve onların özerkliğini yok edecek ölçüde olması ve bu konudaki hassa dengenbin iyi belirlenmesi gerekmektedir.¹ Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar, Rifat Murat Önok, *İnsan Hakları El Kitabı*, 2. Baskı, 2009, Ankara: Seçkin. Sayfa 38

28.²⁸ Polat, Oğuz, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, 2007, Ankara: Seçkin.

181. İki yaşından küçük bir çocuğu hayatı tehlikeye girebilecek bir biçimde veya sağlık durumunun bozulduğu veya sürekli bozulabileceği bir biçimde yasa dışı olarak terk eden veya açık bir yerde bırakan herhangi bir kişi, ağır bir suç işlemiş olur ve beş yıla kadar hapis cezasına çarptırılabilir.

221. Bakım ve gözetimin bir sözleşme uyarınca üstlenilmesi veya yasa ile gerekli kılınması veya bakım ve gözetimi üstlenen herkes, yasal olan veya olmayan herhangi bir fiilden ileri gelmesine bakılmaksızın, yaş, hastalık, akıl hastalığı, alı konma veya başka herhangi bir sebepten ötürü bu gibi bakım ve gözetimden kendisini kurtaramayan bir kişinin, bakım ve gözetimini üstlenen herhangi bir kişi, o kişiye hayatın gereksinmelerini sağlamakla görevlidir ve bu görevi yerine getirmede gösterdiği herhangi bir ihmâl nedeniyle öteki kişinin hayat veya sağlığı ile ilgili olarak doğacak herhangi bir sonuçtan sorumlu olur.

222. Aile reisi olarak, kendi ev halkının bir mensubu olan on dört yaşından küçük bir çocuğun bakım ve gözetimi altında olan herkes, böyle bir çocuğun hayati gereksinmelerini karşılamakla görevlidir ve bu görevi yerine getirmede gösterdiği herhangi bir ihmâl nedeniyle, çocuğun aciz veya çaresiz olup olmadığına bakılmaksızın çocuğun hayat ve sağlığı ile ilgili olarak doğacak herhangi bir sonuçtan sorumlu olur.

Çocuklar Yasası

Ceza yasasının yanı sıra çocuklar yasasında da ihmâle ilişkin bir takım hükümler getirilmiştir. İlgili Maddeler şu şekildedir:

59. (1) Herhangi bir binada çocuklar için eğlence düzenlendiğinde veya katılanların çoğunluğunun çocuk olduğu bir eğlence düzenlendiğinde, katılan çocukların sayısı elliden fazla olması halinde, eğlenceyi düzenleyen kişi, binanın veya herhangi bir kısmının alabileceği sayıdan fazla çocuğun veya başka kişilerin binaya veya herhangi bir kısmına girmesini önlemek ve bina veya herhangi bir kısmına girmekte veya oradan çıkmakta olan içeri kabul edilmiş çocukların veya öteki kişilerin giriş ve çıkışını kontrol etmek ve çocukların güvenliği için gereken her önleyici önlemi almak için gerekli yerlere görevleri konusunda tam olarak eğitilmiş yeterli sayıda erişkin bakıcılar yerleştirmek ve bulundurmaya yükümlüdür.

Madde 57 (1)'e göre çocuklara kazanç amaçlı iş yaptırmak veya onları dilendirmek üç ay hapis, para cezası veya her iki cezayı birden öngören bir suçtur. Madde 56'ya göre çocuklara içki ve sigara satmak veya satın aldırarak, para veya hapis cezası gerektirir, içki satış ruhsatını kaybetmesine sebep olur. Kuzey Kıbrıs'ta hala çocuklara içki ve sigara satmanın suç olduğu farkındalığı yerleşmemiştir ve satış yerlerinde küçük çocukların içki ve sigara satın aldıklarını gözlemlemek mümkündür.

C) Çocuk İşçiliği

i. Genel Olarak

Uluslararası hukukta çocuk işçiliği tanımlanmış ve yasaklanmıştır. 2007 yılında Cumhuriyet Meclisi tarafından onaylanarak iç hukukun bir parçası haline getirilen Uluslararası Çalışma Örgütü'nün "en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinin önlenmesine ilişkin sözleşmesinde", çocuk işçiliği, çocukların alım-satımı ve ticareti, borç karşılığı veya bağımlı olarak çalıştırılması ve askeri çatışmalarda çocukların zorla ya da zorunlu tutularak kullanılmasını da içerecek şekilde zorla ya da mecburî çalıştırılmaları gibi kölelik ve kölelik benzeri uygulamaların tüm biçimlerini; çocuğun fahişelikte, pornografik yayınların üretiminde veya pornografik gösterilerde kullanılmasını, bunlar için tedarikini ya da sunumunu; çocuğun özellikle ilgili uluslararası

anlaşmalarda belirtilen uyuşturucu maddelerin üretimi ve ticareti gibi yasal olmayan faaliyetlerde kullanılmasını, bunlar için tedarikini ya da sunumunu; doğası veya gerçekleştirildiği koşullar itibariyle çocukların sağlık, güvenlik veya ahlaki gelişimleri açısından zararlı olan iş olarak tanımlanmıştır.²⁹

Sözleşmenin çocuk işçiliğinin önlenmesine ilişkin devlete yükümlülük getirdiği başlıca maddeler şu şekildedir:

MADDE 5 - Her Üye, işçi ve işveren kuruluşlarına danıştıktan sonra bu Sözleşme hükümlerinin uygulanmasını izleyecek uygun mekanizmalar kurar ya da belirler.

MADDE 6- Her Üye, en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinin öncelikli olarak ortadan kaldırılması için eylem programlarını belirler ve uygular.

Bu eylem programları, uygun olduğu takdirde diğer ilgili grupların görüşleri de göz önüne alınarak ilgili hükümet kurumları ve işçi ve işveren kuruluşlarına danışılarak belirlenir ve yürütülür.

MADDE 7- Her Üye, cezaî yaptırımların ya da uygun olduğu takdirde diğer yaptırımların kararlaştırılması ve uygulaması da dahil olmak üzere, bu Sözleşme hükümlerinin etkin şekilde uygulanmasını ve yürütülmesini sağlayacak gerekli tüm önlemleri alır.

Her üye, çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasında eğitimin önemini dikkate alarak etkin ve belli bir zamanla sınırlı şu önlemleri alır:

Çocukların en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğine dahil olmalarının önlenmesi;

Çocukların en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinden uzaklaştırılmaları, sosyal uyumları ve rehabilitasyonları için gerekli ve uygun doğrudan yardım sağlanması;

Çocukların en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliğinden uzaklaştırılmaları için ücretsiz temel eğitim ve mümkün ve uygun olduğu takdirde mesleki eğitim sağlanması;

Özel olarak riskli durumda bulunan çocukların belirlenmesi ve onlara ulaşılması ve

Kız çocuklarının özel durumunun dikkate alınması.

Her üye, yürürlüğe konan bu Sözleşme hükümlerini uygulamak için sorumlu olan yetkili makamı belirler.

Söz konusu sözleşme, çocuk işçiliğinin önlenmesine ilişkin kriterleri gösterirken, iç hukukta bağlayıcı bir norm oluşturmaktadır. Ancak Sözleşme'nin gerekleri, ne yasal düzenlemeler kapsamında, ne de uygulamada tam anlamıyla yerine getirilmiştir.

ii. Mevcut Durum

İnşaat ve sanayi gibi tehlike derecesi yüksek sektör ve işlerde fiziksel, duygusal ve zihinsel gelişimlerini engelleyici işlerde çalıştırılmaktadırlar.

Yetişkinler için bile uygun olmayan koşullarda çocukların çalıştırılması çocuğun zihinsel, duygusal ve fiziksel gelişimini engellemektedir. Bununla birlikte, çocuklar çocuk ihmali ve çocuk istismarı gibi hususlara da maruz kalma riski altındadırlar.

iii. Yasal Düzenlemelerin Değerlendirilmesi

KKTC Anayasası'nın Çalışma Koşulları başlığı altındaki 50. maddesinde kimsenin, yaşına, gücüne ve cinsiyetine uygun olmayan işte çalıştırılmayacağı öngörülmüş ve bu bakımdan çocukların, gençlerin, kadınların ve bedensel ve ruhsal yetersizlerin özel olarak korunacağı hükme bağlanmıştır³⁰.

Bununla birlikte, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Kötü Şartlardaki Çocuk İşçiliğinin

29. Uluslararası Çalışma Örgütü, En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Önlenmesine İlişkin Sözleşmesi, ILO No.105, 17 June 1996, <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C182>, 29/01/2012.

30. KKTC Anayasası, www.mahkemeler.net/cgi-bin/anayasa/ktfdana.doc, accessed on 18/02/12.

Yasaklanması Ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Önlemler Hakkındaki Sözleşmesi, 2007 yılında onaylandı. KKTC’de mevcut olan Çocuk İşçiliğinin önlenmesi açısından sözleşme hükümlerinin, Devlet tarafından uygulanması gerekmektedir.

Çocuk işçiliğine ilişkin hükümlere İş Yasası³¹ içerisinde yer verilmiştir. İlgili hüküm şu şekildedir:

37. (1) Zorunlu eğitim yaşını tamamlamamış hiçbir kişi, herhangi bir işte çalıştırılmaz.
- (2) Zorunlu eğitim yaşını tamamlamış ve on sekiz yaşından gün almamış olan kişiler, bu Yasanın 31’inci maddesi kurallarına bakılmaksızın, herhangi bir hafta içinde yemek saatleri hariç olmak üzere, günde altı saatten, haftada toplam otuz saatten fazla çalıştırılmaz.
- (3) Zorunlu eğitim yaşını tamamlamış olan ve on sekiz yaşından gün almamış olan kişilerin ağır ve tehlikeli işlerde veya gece çalıştırılmaları veya fazla çalışma yapmaları yasaktır.
- (4) Genç kişilerin işe girişlerinde ve işin devamı süresince en az altı ayda bir, işin niteliğine ve şartlarına göre bedenen bu işlere elverişli ve dayanıklı olduklarının ve bu işlerde çalıştırılmalarında bir sakınca olmadığının resmi sağlık raporu ile belgelenmesi zorunludur.
- (5) Yukarıdaki (4)’üncü fıkrada belirtilen kişiler ile işverenler arasında yapılacak hizmet akitlerinde, genç kişi ve işverenin yanı sıra genç kişinin kanuni velisinin de imzasının bulunması zorunludur.
- (6) Bu maddede gösterilen günlük veya haftalık çalışma saatlerini tamamlayan kişiler, normal günlük veya haftalık çalışma saatlerini tamamlamış gibi ücret ödenirler.
- (7) Genç kişilerin çalıştırılacakları işyerleri ve çalışmalarına ilişkin esaslar, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak bir tüzükle düzenlenir.

D) Çocuk Suçluluğu

Son zamanlarda artış gösteren çocuk suçluluğuyla ilgili olarak Devlet tarafından ciddi adımların atılması gerekmektedir. Kuzey Kıbrıs’taki mevcut eksiklikler sebebiyle çocuk hakları ciddi şekilde ihlal edilmektedir.

Suç olgusu toplumun tüm kesimlerini etkilemekle birlikte, en fazla çocuklar üzerinde etkisini göstermektedir. Çocuklar çeşitli nedenlerle suça itilmekte ve gelişimleri açısından çok önemli olan bir dönemde ceza almak durumunda kalmaktadırlar. Bu hususla ilgili, öncelikle “çocuk suçluluğu” olgusu “çocuk hakları” perspektifinden ele alınmalı ve çocuk odaklı yaklaşımlar mevcut olmalıdır. Çocuğun fiziksel ve zihinsel gelişimini tamamlamamış olması gerçeği her zaman göz önünde bulundurulmalı ve esas amaç suça itilmiş çocukların yargılanıp cezalandırılması değil, çocuğu suça iten sebepler araştırılarak çocuğu rehabilite etmek ve korumak olmalıdır.

i. Çocukların Tutuklanması

BM Çocuk Hakları Komitesi ve BM İnsan Hakları Komitesi’nin kararlarına göre, “Hiçbir çocuk yasa dışı ya da keyfi biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılmayacaktır. Bir çocuğun tutuklanması, alıkonulması veya hapsi, yasa gereği olacak ve ancak en son başvurulacak bir önlem olarak düşünülüp uygun olabilecek en kısa süre ile sınırlı tutulacaktır”.

31. Labour Law, <http://www.mahkemeler.net/cgi-bin/elektroks.aspx>, accessed on 18/02/12

Bu yaşta nezarete atılan, psikososyal gelişimleri yok sayılan, toplum önünde basın yolu ile etiketlenen, kısa süreli de olsa eğitim hizmetlerine ulaşma hakları engellenen, hor görülen, polisle, karakolla tanışan çocuklar suçlu etiketini taşımak durumunda kalmaktadırlar.

ii. Çocukların Yargılanması

Çocuk Suçluları Yasası'nda, çocuk mahkemeleri kurulacağı ve çocukların bu mahkemelerde yargılanacağı öngörülmüştür. Uygulamada çocuk mahkemesi adı altında mahkeme bulunmamaktadır. Ancak, mahkemeler çocuğun durumunu gözeterek gerekli tedbirleri pratikte almaya çalışmaktadır.

KKTC tarafından onaylanarak iç hukukta bağlayıcılık kazanan BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde de kabul edildiği üzere, 18 yaşın altındaki her kişi çocuk kabul edilmelidir. Çocukların yargılanmasıyla ilgili olarak ülkemizdeki en büyük eksiklik çocuk mahkemelerinin olmayışıdır. Çocuklar suç teşkil eden bir eylemleri sebebiyle yargılanırken, bu yargılamadan ötürü herhangi bir şekilde etkilenmelerini önlemek amacıyla çocuğun gelişim ve kişilik özelliklerine göre yargılama gerçekleştirecek ve rehabilitasyonu hedef alacak şekilde çocuk mahkemesinde yargılanmalıdır. Pratikte, mahkemelerimizde çocukları korumaya yönelik tedbirler alınsa da yeterli değildir. Çocuk mahkemelerinin kurulması ve bu mahkemelerin kuruluş, çalışma ve yargılama esaslarının çocuk haklarını koruyacak şekilde tamamen ayrı olarak yasa tahtında düzenlenmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, suç işleyen çocuklara tutuklama ve ceza tedbirlerine en son çare olarak başvurulmalı ve bu tedbirler takdir edilirken çocuğu suçta iten sebepler, çocuğun yaşından dolayı fiziksel ve zihinsel gelişimini tamamlamamış olması gibi önemli hususlar dikkate alınmalıdır. Ayrıca çocuk mahkemelerinde, sosyal hizmet uzmanı, psikolog gibi uzmanlar da görev almalıdır. Ancak bu gereken uygulamalar ve alınması gereken tedbirler Kuzey Kıbrıs'ta sistemli bir şekilde yasal çerçeveye oturtulmamış ve düzenleme kapsamına alınmamıştır.

Çocuk suçluluğuyla ilgili olarak, çocuk mahkemelerinin yanı sıra polis içerisinde birçok ülkede var olan ve "çocuk polisi" olarak adlandırılan çocukların gelişim özellikleri, davranış biçimleri, mülakat teknikleri, iletişim becerisi gibi konularda özel eğitim almış bir polis birimi Kuzey Kıbrıs'ta mevcut değildir ve bir an önce oluşturulması zaruridir. Çocuklar yetişkinlere kıyasla daha farklı düşünce tarzına sahiptir. Buna örnek olarak çocuklar sorgulama sırasında bazı bilgileri istemeden sakladığı, sadece kendilerinin önemli gördükleri bilgileri paylaştığı ve aile bireyleri ya da arkadaşlarını korumaya çalıştıkları görülmüştür. Böylece yetişkinleri sorgulamakta işe yarayan yöntemler çocukta hem başarısız olur hem de çocuğun aklını karıştırır ve bu şekildeki bir sorgulama çocuğun psikolojik gelişimini olumsuz etkiler.

Ayrıca, mevcut durumda ıslah evi olmaması nedeniyle gözaltına alınan ve tutuklanan çocukların polis karakolunda tutulması çocuk haklarını ihlal eden bir diğer önemli husustur. Çok yakın süreye dek çocuklar yetişkinlerle birlikte hapse konulmaktaydılar. Bu noktaya geri dönülmemesi ve bir ıslah okulu oluşturulması yönünde ileriye adımlar atılmasına devam edilmesi gerekmektedir.

Çocuk Hakları Platformu, bu konular üzerinde çalışan, etkinlik gösteren bir gruptur ve suç işleyen çocukların çocuk hakları gözetilerek yargılanması ve çocuk suçluluğunun önlenmesi açısından acil olarak çocuk mahkemelerinin, çocuk polisinin ve ıslah evinin hayata geçirilmesi gerektiğini vurgulamakta ve bu konu üzerinde çalışmaktadır. Ancak, devlet yetkililerinden konu için gereken duyarlılık ve yeniden düzenlemeler henüz öznellik kazanan konular arasında sayılamamaktadır.

Çocuk Suçluları Yasası'nda, çocuk suçlular için ıslah evi öngörülmektedir. Ancak şu an itibariyle, ıslah evi bulunmaması nedeniyle çocuk suçlular Merkezi Cezaevine gönderilmektedir. Bundan öte, yasada açıkça yasaklanmış olmasına karşın, ayrı bir bölüm olmaması nedeniyle çocuklar ile yetişkin mahkûmlar bir arada tutulmaktadır. Bu durum, çocuğun fiziksel ve zihinsel gelişimini etkilemekte, her türlü istismar riskine ve ihmale maruz bırakmaktadır. Yetişkin mahkûmlarla bir arada olan çocuklar cinsel ve fiziksel istismara maruz kalma riski altındadır. Bununla birlikte, şu anki durumda çocuk ihmali söz konusudur. Çocuklar, yaşları gereği, ihtiyaç duydukları beslenme, eğitim, sağlık hizmetleri gibi hususlardan, çocuklara özgü bir uygulama olmaması nedeniyle mahrum kalmaktadır. Bu konuyla ilgili bir örnek verecek olursak, yargılanmak üzere cezaevine gönderilen iki çocuk müvekkilim yetişkinler ile bir arada tutuluyordu. Yaptığım temaslar neticesinde revire alındılar ve burada tutuldular. ıslah evinin olmaması ve Merkezi Cezaevi binasının kapasitesi olmaması nedeniyle geçici ve etkin olmayan yollarla çözüm aranmaktadır

Bu noktada, suç işleyen çocukların çocuk hakları gözetilerek yargılanması ve çocuk suçluluğunun önlenmesi ve suç işleyen çocukların rehabilite edilmesi açısından acil olarak devletin yükümlülüklerini yerine getirmesi ve gerekli tedbirleri alması gerekmektedir.

iv. Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi

Yeni suçluluk önleme politikalarının kabulünün zorunluluğu ve önemini teslim etmek kadar, çocuğun yetişmesine ağır olumsuz bir etkiye neden olmayacak ve başkası için bir zarar taşımayan bir davranışı suçlama ve cezalandırmadan kaçınılmasını hedefleyen önlemlerin sistematik olarak incelenmesi ve işlenmesi de gerekmektedir. Bu politikalar ve önlemler, aşağıdaki öğeleri içermelidirler:

Özellikle eğitim konusunda, gençlerin çeşitli gereksinimlerini karşılamaya dönük ve tüm gençlerin, özellikle "tehlikede bulunduğu" aşikâr olan ya da "sosyal risk" durumundaki ve özel bir dikkat ve koruma gereksinimi gösterenlerin kişisel gelişimlerini güvenceye alacak bir destek kadrosu tesisini öngören hükümler; Suçluluğun önlenmesi için özel olarak uyarlanmış görüşler ve mevzuat metinleri, idarî usuller, kurumlar, kuruluşlarla yasa ihlallerine yol açan güdüleri, gereksinimleri ve suça yönelmiş azaltmayı ve bu davranışı ortaya çıkaran koşulları bertaraf etmeyi hedefleyen bir hizmetler ağı aracılığı ile somutlaştırılmış kavramlar ve yöntemler kabulü; Temel hedef olan çocuğun yararı uğruna icra edilen ve adalet ve nasafetten esinlenen resmî müdahale; Gençlerin esenliğinin, gelişmesinin, haklarının ve çıkarlarının korunması; Bir gencin davranış ya da yöneliminin genel toplum kurallarına ve değerlerine uygun olmadığı bilincinin çoğu kez olgunlaşma ve büyüme sürecinde kendini göstermeye başladığı ve bireylerin çoğunda ergenlik çağına geçişle bu olumsuzlukların kendiliğinden kaybolma eğilimi gösterdiğinin bilincine varılması; uzmanlar arasında egemen olan görüşe göre, bir genci "yoldan çıkmış", "topluma zararlı" ya da "topluma zarar vermeğe eğimli" olarak nitelemenin, çoğu kez bu sınıflandırmaya girenlerden sonuncusu nezdinde cezayı gerektiren bir davranışın sistematik olarak gelişmesinde payı olduğunun bilincine varılması.³²

Aşağıdaki öneriler Çocuk Hakları Platformu'nun ortaya koyduğu öneriler, talepler ve bu yönde değişim için verdikleri uğraşları içermektedir. Gerekli önlemlerin alınmaması ve yasal düzenlemelerin yapılmaması durumunda gelecekte "Çocuk suçluluğu" konusunda ciddi sorunlar yaşayan bir toplum olacağımızı vurgulayan Platform, tutuklanan söz konusu çocuklarımızı bir yetişkin gibi işleme tabi tutmadan önce tüm kurumlarımızı çocuk suçluluğunun

32. Çocuk Suçluluğunun Önlenmesine İlişkin Birleşmiş Milletler Yönlendirici İlkeleri (Riyad İlkeleri), Temel İlkeler.

önlenmesine yönelik çalışmaları başlatmaya ve konuya ilişkin:

- Bireysel etkenler
- Akran etkenleri
- Aile etkenleri
- Okul ve eğitim sistemine yönelik etkenler
- Toplumsal etkenler

Bu gibi sosyal değişkenlerin değerlendirilerek sorunlar ortaya çıkmadan önlenmesi gerekmektedir. Platformun talepleri arasında ihlallerin tekrarlanmasına imkân vermeyecek şekilde çocuk haklarına yönelik mantıksal ve zihinsel dönüşümlerin gerçekleştirilmesi de vardır.

E) Risk Altındaki Çocuklar

i. Göçmen Çocuklar³³

Kıbrıs'ın kuzeyinde ötekileştirilen göçmenler içinde, "ötekinin de ötekisi" olan göçmen çocuklar birçok yönden ayrımcılık ve ihlalle karşı karşıya kalmaktadırlar. Gerek devlet tarafından geliştirilen uygulamalarla çocuk hakları ihlal edilmekte, gerekse Kıbrıs'ın kuzeyinde hakim olan ırkçılık ve etnofobi temelinde ötekileştirilerek sınıfsal ve etnik kökene dayalı ayrımcılığa maruz kalmaktadırlar. Ve yazık ki, bu gruplara yönelik hak ihlalleri birer toplumsal sorun olarak görülmemektedir.

Göçmen ailelerin yaşadığı zorluklar ve sorunlar paralelinde çocuklar da farklı şekillerde etkilenmektedir. Eğitim ve sağlık hizmetlerine ulaşım da yaşanan sorunların yanı sıra,³⁴ belli çocuk hakları ihlalleri açısından riskli grupları oluşturmaktadırlar.

Çalıştırılan çocukların büyük bir çoğunluğunu göçmen çocuklar oluşturmaktadır.³⁵ Türkiye'den gelen ailelerin çocukları, çocukların gelişimini etkileyici ve diğer haklarından faydalanmalarını engelleyici işlerde çalıştırılmaktadır. Yukarıda da açıklandığı gibi, çalıştırılan çocuklar eğitim hakkından mahrum kalmakta ve istismara maruz kalma riski altında bulunmaktadır.

Göçmen çocukların eğitim hakkından faydalanmasına ilişkin olarak da çok ciddi ihlaller söz konusudur. Gerek çalıştırılan gerekse ihmal edilen çocuklar okula gidememektedir. Dokümansız göçmen ailelerin çocukları, ihbar ve sınır dışı edilme korkusu nedeniyle çoğu zaman aileleri tarafından okula gönderilmemektedirler. Bununla birlikte, bu hususa ilişkin olarak devlet tarafından geliştirilen uygulamalarla da eğitim hakkı ihlal edilmektedir. Devletin, dokümansız göçmenlere ilişkin çocuk odaklı yaklaşımı yoktur. Devlet uygulamaları ile dokümansız göçmenlerin çocukları okula gitmeye teşvik edilmemesinin yanı sıra geliştirilen bir takım uygulamalar ile kimi zaman çocuklar okullara kabul edilmemektedir. Bununla birlikte, okula devam eden göçmen çocuklara ilişkin olarak; eğitim sistemine uyum sorunu, okul yaşamında toplumsal dışlanma, ayrımcılık, kimi zaman göçmen öğrencilerin "başarısız" olarak nitelenmesi ve göçmen öğrencilere yönelik öğretmen ve yöneticilerin bakış açısı, sınıfların çok kalabalık olması gibi genel anlamda eğitim sistemine ilişkin sorunlar nedeniyle öğretmenlerin göçmen çocuklarla yeterince ilgilenememesi, okullar içerisinde etkin rehberlik hizmetlerinin bulunmaması ve rehberlik hizmetinin meslek danışmanlığına gereğinden çok odaklanması,

33. Bkz. Detaylı bilgi için; Göynüklü, Ceren, "Kıbrıs'ın kuzeyinde Göçmen İşçiler", *Kuzey Kıbrıs'ta İnsan Haklarının Haritalandırılması Projesi Raporu*, 2012.

34. Star Kıbrıs, "Çocuklar Öcü Gibi Gösteriliyor", <http://www.starkibris.net/index.asp?haberID=105949>, son giriş tarihi, 9 Şubat 2011.

35. U.S. Department of State, Country Reports on Human Rights Practices, 2010- Cyprus. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2010/eur/154419.htm>, son giriş tarihi, 9 Şubat 2012.

Devletin ve ilgili kurumların tüm bu sorunlara ilişkin politika geliştirmemesi ve etkili adımları atmaması başlıca sorunlar arasındadır.

Suç olgusuna ilişkin etnik veya sınıfsal bir genelleme asla yapılmamalıdır. Bununla birlikte, suça itilen çocukların her açıdan içinde buldukları koşullar değerlendirilmeli ve bu koşullar göz önünde bulundurularak, çocuk suçluluğunun önlenmesi ve çocukların korunması için gerekli tedbirler alınmalıdır. Bu açıdan değerlendirildiğinde ve mevcut suça itilen çocukların profillerine bakıldığında; suça itilen çocukların büyük bir çoğunluğunun Türkiyeli göçmen çocuklar olduğu görülmektedir. Ancak, bu bulgu tek başına ele alınmamalıdır; bu çocukların büyük bir çoğunluğunun, ailelerin bakım ve gözetiminden uzak kalmış ve kimi zaman sokakta yaşayan, ihmal edilmiş çocuklar olduğu gerçeği de göz önünde bulundurulmalıdır. Çocuk suçluluğunun ve suça itilen çocukların medyada ele alınış biçimi ile de göçmen çocuklar ötekileştirilmekte, “suçlu”, “yoksul”, “sokakta yaşayan”, “tehlikeli” gibi genelleyici kılıflara sokulmaktadır; suça itilen çocuklara ilişkin haberlerle genel olarak var olan çocuk hakları ihlalleri göçmen çocuklar açısından çifte ayrımcılığa ve daha ileri boyutta ihlallere neden olmaktadır.³⁶

ii. Kimsesiz ve Korunmaya Muhtaç Çocuklar

Kimsesiz ve korunmaya muhtaç çocuklar Kıbrıs’ın kuzeyinde çok ciddi bir çocuk hakları sorununu teşkil etmektedir.

Ebeveynleri ölmüş veya ebeveynleri tarafından ihmal edilmiş sokakta yaşayan çocukların varlığı çok ciddi bir çocuk hakkı ihhalidir. Çocukların öncelikle tespit edilmesine ve korunmasına ilişkin devlet tarafından geliştirilen uygulamalarda bir takım eksiklikler söz konusudur.³⁷

Bunun yanı sıra, tespit edilen ve koruma altına alınan çocuklarla ilgili çok ciddi sıkıntılar var. Koruma altına alınan çocuklar Lefkoşa’da bulunan Çocuk Yuvasına yerleştirilmektedirler. Ancak, öncelikle belirtmek gerekir ki çocuk yuvasının küçük ve yetersiz imkânlarla sahip olması en önemli sorunlardan biridir. Bununla birlikte, sadece belli bir yaş aralığındaki erkek çocuklar kabul edilmekte veya yuvadaki erkek çocukların bu yaşlara gelince yuvada kalmasına izin verilmektedir. Yuva içinde personel eksikliği, güvenlik sorunları, çocuklara yönelik bir takım ayrımcı yaklaşımlar, kötü muamelenin varlığı, yuvadaki çocuklara yönelik toplumsal ilgisizlik ve dışlanma gibi hususların da varlığı kimi zaman gündeme gelmekte ve bu alanda çalışan uzmanlar tarafından dile getirilmektedir.³⁸

iii. Mülteci Çocuklar³⁹

Mültecilere ilişkin Kıbrıs’ın kuzeyinde var olan yasal eksiklik nedeniyle, mülteciler sığınma hakkından yararlanamamakta, yargılanmakta ve cezalandırılmakta ve sistematik olarak sınır dışı edilmektedirler. Mültecilere ilişkin bu insan hakkı ihlallerinden çocuklar daha da ağır biçimde etkilenirken, diğer yandan da spesifik olarak çocuk haklarına ilişkin ihlallere maruz kalmaktadırlar.

Bu ihlallerin başlıcaları; çocukların gözüne alınması ve sağlıksız, çocuğun gelişimini

36. United Nations Convention on the Rights of the Child, Article 13, Article 14 and Article 17, 20 November 1959, <http://www.cirp.org/library/ethics/UN-convention/>, accessed on 31/01/2012.

37. SOS Çocuk Köyü Derneği & KADEM, SOS ÇocukKöyü Derneği Kuzey Kıbrıs’ta Çocukların Konumu ve Çocuk Hakları Araştırma Raporu, 2009.

38. Haber Kıbrıs, “Kızları Başlarından Attılar”, 06/02/12, <http://haberkibris.com/n.php?n=kizlari-baslarindan-attilar-2012-02-06>, son giriş tarihi, 8 Şubat, 2012.

39. Bkz. Detaylı bilgi için bkz. Polili, Öncel, “Kuzey Kıbrıs’ta Mülteci Hakları”, *Kuzey Kıbrıs’ta İnsan Haklarının Haritalandırılması Projesi Raporu*, 2012.

ve psikolojisini kötü yönde etkileyici koşullara tabi tutulması, belli yaş aralığındaki erkek mülteci çocukların çocuk yuvasına kabul edilmemesi, kabul edilen çocukların ise ailelerinden ayrı kalmalarının sonucu psikolojik olarak etkilenmesi, adaptasyon ve dil sorunu yaşamaları, refakatiz çocukların korunma altına alınmaması, çocukların ülkede buldukları süre içinde eğitim hakkından mahrum kalmasıdır.

Çocukların kendi ülkelerinde yaşadıkları travmalar göz ardı edilmekte ve çocuklara yönelik ülkede buldukları süre içinde herhangi bir rehabilite uygulaması bulunmamaktadır. Mülteci çocuklarla temas içinde bulunan kurum ve yetkililer sığınma kavramı konusunda bilgili ve eğitilmiş değillerdir.

iv. Engelli Çocuklar⁴⁰

Çocuk hakları açısından bir diğer risk altındaki grup ise engelli çocuklardır. Kıbrıs'ın kuzeyinde genel olarak engellilere yönelik var olan çok ciddi eksiklikler ve ihlallerin yanı sıra çocuklar özel durumlarından kaynaklı daha da ağır ihlallere maruz kalmaktadırlar. Zihinsel ve fiziksel engelli çocukların özel ihtiyaçlarının karşılanması, eğitim ve sağlık hizmetlerine ulaşım, bakım ve ihtiyaçlarının etkin bir şekilde yerine getirilmesi gibi hususlara ilişkin önemli eksiklikler ve ihlaller söz konusudur.

Bu sorunlara ilişkin olarak engelli çocuklara ilişkin yasalar içerisinde eksiklikler ve de insan haklarını ihlal edici hükümler bulunmaktadır. Yasalardaki eksiklik ve ihlallerin yanı sıra, Devlet tarafından geliştirilen uygulamalarda da çok ciddi eksiklikler ve ihlaller söz konusudur.

Devlet tarafından engelli çocukların korunmasına ve haklarından tam olarak faydalanmasına ilişkin etkin politikalar üretilmemiştir. Engelli çocuklar kimi zaman aileleri ve toplum tarafından dışlanmaktadır. Bu yönde gerek ailelerin eğitilmesi gerekse toplum içinde farkındalığın artırılmasına ilişkin Devlet tarafından atılmış etkin adımlar yoktur.

40. Bkz. Detaylı bilgi için; Polili, Öncel, " Kuzey Kıbrıs'ta Engelli Hakları", *Kuzey Kıbrıs'ta İnsan Haklarının Haritalandırılması Projesi Raporu*, 2012.

III. Öneriler

Mevzuatın uluslararası normlar çerçevesinde revize edilmesi gerekmektedir. Devlet, aşağıda belirtilen, onayladığı ve iç hukukun bir parçası olarak kabul ettiği insan haklarını koruyan uluslararası anlaşmaları uygulama ve bu anlaşmalarda korunması gerekli görülen haklara saygı gösterip koruma ve pratikte uygulamaya koyma sorumluluğu taşır.

- BM Çocuk Hakları Sözleşmesi,
- Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi,
- Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi ve Ek İkinci Protokol,
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi,
- Uluslar Arası Çalışma Örgütü'nün En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliği Hakkında Sözleşmesi,
- Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi,
- İşkence ve Diğer Zalimce, İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Davranış veya Cezalandırmalara Karşı Sözleşme,
- ILO Asgari Yaş Hakkında 138 Sayılı Sözleşmesi,

Bu Sözleşmelerdeki hükümler KKTC anayasası gereğince yasa hükmündedir ve bütün devlet organlarını bağlayıcı niteliktedir. Buna göre sözleşme hükümlerinin devlet tarafından uygulanması gerekmektedir.

Genel olarak devletin onayladığı bu sözleşmelere göre yapılması gerekenler:

- 18 yaşına kadar herkesin çocuk sayılması gerektiğini göz önünde bulundurarak, bazı yasaların içerisinde çocuk tanımı farklı şekilde yapıldığı ve yaş sınırı daha küçük kabul edilmesinin değiştirilmesi.
- Tüm devlet kurum ve yargı organlarında her durumda çocuğun çıkarlarının en iyi şekilde gözetilmesi prensibini benimsetilmesi için gerekli yasal zeminin oluşturulması ve uygulamaya konması için çalışma başlatılması ve devam ettirilmesi
- Çocuğun devlet kurumlarının ve yasaların önünde yetişkin gibi muamele edilmesini engelleyecek önlemlerin alınması gereklidir.

Devlet organları çocuk odaklı, çocuk haklarını gözeten ve koruyan uygulamalar geliştirmelidir. Özellikle yargı makamı, eğitim bakanlığı, sağlık bakanlığı, eğitim bakanlığı, sosyal hizmetler dairesi, polis örgütü, çalışma bakanlığı gibi devlet organ ve kurumları içerisinde yukarıda tespit edilen mevcut ihlaller göz önünde bulundurularak uygulamaya yönelik gerekli adımlar atılmalı ve tedbirler alınmalıdır.

Çocuk İstismarı

Yasalar çocuk haklarının korunması yönünde yetersiz kalmaktadır. Özellikle ilgili kurumların çocuk hakları ihlallerinde aldığı tedbirlere yasal zemin oluşturan Çocuk Yasası, Çocuklara yönelik suçları düzenleyen Ceza Yasası, suça itilen çocuklara ilişkin hükümlere yer veren Çocuk Suçlular Yasası içerisinde çocuk hakları açısından ciddi ihlal ve eksiklikler bulunmaktadır. Ço-

- Çocuklara yönelik işlenen suçlar için ayrı bir yasa veya bir yasa içerisinde ayrı bir bölümün bulunması gereklidir ve içerik bakımından çocuk ihlallerini önleyecek ve ağır cezalar içermelidir.
- Çocuk istismarının tanımlanması; Çocuk istismarının farklı boyutlarını göz önünde tutarak fiziksel, cinsel, duygusal, istismar ve ihmâl gibi konularda yasalarda çocuk istismarının önlenmesinde ve çocuk haklarının korunmasında ki ciddi eksiklikleri gidermek.
- Çocuk istismarı konusunda özellikle cinsel istismarın önlenmesi ve istismara uğrayan çocuklara yardım ulaştırılması konusunda vakaların gizlilik sorunu, tutanak ve rapor tutacak sistemin kurulması, okulun ve ilgili kurumun yapması gerekenlerin belirlenmesi. İstismara maruz kalan çocuğu ilk fark edebilecek kişiler doktor, hemşire ve öğretmenlerin bilinçli olması ve istismarı önleme açısında okullarda anne baba eğitimlerinin devam ettirilmesi
- İstismar mağduru çocukları ve ailesinin yaşanan travmanın yine yaşanması önleyici önlemlerin alınması yönünde devlet kurumlarına sorumluluk ve yetki verilmesi.
- Kuzey Kıbrıs Ceza Yasasında duygusal istismar konusunda çocuğun duygusal gelişimi etkilendiği göz önüne alınarak bir istismar türü olarak eklenmesi.

Çocuk Suçlular

Çocuk Suçlular Yasası kapsamında pratikte uygulanmayan birçok koruyucu hükmün uygulamaya konması ve sistemli şekilde yasal çerçeveye oturtulması ve yasal düzenleme kapsamına alınması:

- Çocuk mahkemelerin kurulması ve yargılama esaslarının çocuk haklarını koruyacak şekilde tamamen ayrı olarak yasa tahtında düzenlenmesi gerekmektedir.
- Bunun yanında çocuk ıslah evinin pratikte uygulanmaya konmalı ve çocukları suça iten nedenlere çocuk odaklı yaklaşılmalı ve esas amaç suça itilmiş çocukların yargılanıp cezalandırılması olarak değil, çocuğu suça iten sebepler araştırılarak çocuğu ıslah etmek ve korumak olmalıdır.
- Yine bu yasa kapsamında çocuğun tanımının uluslararası tanım (on sekiz yaşından küçük) ile aynı olması gerekmektedir.
- Çocukların tutuklanması ve özgürlüklerinden mahsun bırakılması konusunda özellikle çocuğun çıkarlarının en iyi şekilde gözetilmesi prensibine uyulması ve tutuklanmanın en son başvurulacak yöntem olarak benimsenmesi, yargılanma sırasında çocuk hakları gözetilerek yargılanması gerekmektedir.
- Tutukluluk sürecinde çocukların ihtiyaç duyduğu beslenme, eğitim ve sağlık konularında kalıcı ve etkin önlemler alınması ve rehabilite edilmelerine yönelik odaklanılması ve en önemlisi çocuğun yetişkin suçlu ile aynı koşullarda tutulmaması gereklidir.
- Özel eğitim almış polis birimi oluşturulması ve bu birimin çocukların davranış biçimleri, mülakat teknikleri ve iletişim beceri yönünden eğitilmiş olması.

- 'Devletin çocuk suçluluğunu önlenmesine yönelik, çocuk haklarının korunması amaçlı sivil bir inisiyatif olan Çocuk Platformu ile diyalog kurulması, öneri ve talepler yönünde değişim için adım atılması ve çalışmaların devam ettirilmesi.
- Basın yayın kuruluşların çocuk hakları konusunda bilinçlendirilmesi ve çocuk haklarına saygılı yayın yapılması, ifade özgürlüğü hakkının basın tarafından çocuk haklarını ihlal etmeyecek şekilde kullanılması konusunda gereken yasal düzenlemenin yapılması.

Çocuk İşçiliği

Çocuk işçiliğinin önlenmesi ve çocukların korunması için mevcut eksikliklerin giderilmesi için gerekli yasal ve idari tedbirler alınmalıdır. Çocuk işçiliğine ilişkin mevcut düzenlemeler eksiklikleri açısından revize edilmelidir.

Mevcut yasal düzenlemeler içerisinde var olan korucuyu hükümlerin etkin bir biçimde uygulanması sağlanmalıdır.

Çalıştırılan çocukların tespit edilmesi için denetimler artırılmalı ve bu yönde yetkililer eğitilmelidir.

Eylem Planı

Çocuklar, kendilerini koruyacak fiziksel ve entelektüel erişkinliğe ulaşmamış olup, insan hakları ihlalleri bakımından risk altında olduklarının devlet tarafında kabul edilip, çocukların koruma altına alınması için gerekli olan tedbirlerin ve koşulların sağlanması; özellikle en fazla risk altında olan çocukların fakir, göçmen, engelli, mülteci, sığınmacı gibi durumlarda içinde bulunduğu durum ve ihtiyaçların göz önünde bulundurulması ve devlet politikalarının buna göre üretilmesi ve yıllık bütçede bu konuda devlet kurumlarına mali destek ayrılması.

Gerekli Bilgi ve Verinin Toplanması

Çocuk haklarını birçok yönde inceleyen, hak ihlallerinin durumunu belirleyici ve farklı tarafların çocuk haklarını koruması amaçlı yapılması gerekenlerin belirlenmesi için derin bilimsel araştırmaya ihtiyaç vardır.

Sivil Toplum ile Dayanışma

İnsan haklarının korunması konusunda devlet birincil sorumlu olsa da, sivil toplumun bu konuda devlete yardımcı bir rol oynayabileceği saptanmıştır. Buna göre devlet sivil toplum ile diyalog kurarak bilgi ve birikimlerini, öneri ve şikâyetlerini dinlemeli ve göz önünde bulundurmalıdır. Sivil toplum bu konuda yasa ve uygulamaları inceleyip, uluslararası anlaşmalara devletin uymasını takip etmek ve raporlar hazırlayarak çocuk haklarının korunmasına destek vermelidir.

Görüldüğü üzere, Kıbrıs'ın kuzeyinde çocuk haklarına ilişkin çok ciddi ihlaller söz konusudur. Yukarıda detaylı açıklandığı gibi çocuk işçiliği, çocuk suçluluğu çocuk istismarı gibi sorunlar özellikle ön plana çıkmaktadır. Bununla birlikte, göçmen çocuklar, engelli çocuklar, kimsesiz ve korunmasız çocuklar, mülteci çocuklar kendi özel durumları içinde farklı şekillerde de ihlallere maruz kalmaktadırlar.

Söz konusu bu ihlal ve sorunlara ilişkin olarak gerek Devlet gerekse toplum düzeyinde bilginin ve farkındalığın eksik olduğu ve çocuk hakları ihlallerinin gerektiği ölçüde sorunsallaştırılmadığı mevcut tabloya bakıldığında aşikârdır.

Öncelikle, Devletin çocukların korunmasına ve çocuk hakkı ihlallerinin ortadan kaldırılmasına ilişkin diğer insan hakları sorunlarında olduğu gibi güçlü bir politik iradesi yoktur ve çocuk hakları ve bu konuya ilişkin mevcut sorunlar öncelikle bir sırada yer almamaktadır.

Yukarıda da bulgular ışığında, çocuk haklarına ilişkin olarak yasalar içerisinde ciddi eksiklikler bulunmaktadır. Çocuk haklarına ilişkin önemli sözleşmeler onaylanmış olsa da, bu sözleşmelerin ışığında gerekli yasal düzenlemeler getirilmemiştir. Yasal mevzuata ilişkin, belli spesifik konulara ilişkin özel yasaların eksiliğinin yanı sıra mevcut yasalar içerisinde de çocuk hakları etkin bir biçimde ele alınmamıştır. Çok eski ve çağ dışı hükümler barındıran kimi yasalar içerisinde çok görünür ve ağır çocuk hakkı ihlallerine sebep veren hükümler bulunmaktadır.

Yasalar diğer tüm insan haklarında olduğu gibi çocuk hakları açısından da çok önemli bir yere sahiptir; çocuk hakları yasal düzenlemeler içinde tanımlanmalı ve çocukların korunmasına, çocuk hakları ihlallerinin önlenmesi ve ortadan kaldırılmasına ilişkin tedbirler ve mekanizmalar öngörülmesi ve tüm bu hususlar yasalar çerçevesinde güvence altına alınmalıdır. Ancak, yasal düzenlemelerin var olması insan haklarının korunmasında tek başına yeterli değildir. Çıkarılacak yasaların etkin bir biçimde hayata geçirilmesi ve uygulamanın yasalara uygun ve uyumlu olması da gerekmektedir. Bu bağlamda, Kıbrıs'ın kuzeyinde mevcut yasalar içerisindeki koruyucu hükümler ise çoğu zaman etkin bir biçimde hayata geçirilememektedir; var olan yasalar bir metinden öteye geçememektedir.

Çocuk haklarının etkin bir biçimde korunması ile ilgili önemli engellerden biri ise, KKTC'nin bir devlet olarak tanınmaması ve böylelikle uluslararası hukukun ve uluslararası denetim mekanizmalarının dışında bırakılmasıdır. Bu çerçevede uluslararası kurum ve kuruluşlara mevcut sorunların raporlandırılması ve yetkililer üzerinde denetim ve baskı araçlarının oluşturulması açısından büyük rol düşmektedir.

Çocuk hakları sivil toplum kuruluşları tarafından ele alınmakta ve bu sorunların önüne geçilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Ancak, toplum düzeyinde çocuk haklarına ilişkin gerekli bilgi ve farkındalık düzeyine ulaşamamıştır. Diğer dezavantajlı gruplar gibi çocuklar da ötekileştirilmekte ve haklarına ilişkin gereken önem ve saygı gösterilmemektedir. Toplum içinde var olan bilgi ve farkındalık eksikliğinin bir diğer sonucu olarak, devlet üzerinde gerekli toplumsal baskı oluşturulamamaktadır.

Son olarak belirtmek gerekir ki, bu çalışma genel olarak Kıbrıs'ın kuzeyindeki çocuk haklarına ilişkin mevcut durumu ve ihlalleri genel bir çerçeve içinde ele almayı amaçlamaktadır. Bu çalışma kapsamında ele alınan her bir konu ayrı ayrı daha derinlemesine, gerek Devlet gerekse sivil toplum kuruluşları tarafından araştırılarak daha detaylı bir biçimde ele alınmalı ve bununla birlikte bu çalışmanın amaçları bakımından dışarda kalmış diğer çocuk hakkı ihlalleri de saptanmalıdır.

Birleşmiş Milletler **Çocuk** Ceza Adaleti Sisteminin Uygulanması Hakkında Asgari Standart Kurallar (Beijing Kuralları), United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice («The Beijing Rules»), 29 Kasım 1985, <http://www2.ohchr.org/english/law/beijingrules.htm>, son giriş tarihi 29/01/2012.

Convention on the Rights of the Child, <http://www2.ohchr.org/english/law/crc.htm>. http://www.cocukhaklari.gov.tr/condocs//mevzuat/cocuk_haklari_sozlesmesi.pdf.

Çocuk Hakları Bildirgesi, Declaration of the Rights of the Child (1959), <http://www.cirp.org/library/ethics/UN-declaration/>, son giriş tarihi 31/01/2012.

Çocuk Haklarının Kullanılmasına **İlişkin** Avrupa Sözleşmesi, European Convention on the Exercise of Children's Rights, <http://www.cirp.org/library/ethics/UN-declaration>, son giriş tarihi 31/01/2012.

Çocuk Suçluluğunun **Önlenmesine İlişkin** Birleşmiş Milletler Yönlendirici **İlkeleri** (Riyad **İlkeleri**),

The *United Nations* Guidelines for the *Prevention of Juvenile Delinquency* (the Riyadh Guidelines), 14 Aralık 1990, <http://www2.ohchr.org/english/law/juvenile.htm>, son giriş tarihi 29/01/2012.

Çocuk Fahişeliği ve **Çocuk** Pornografisi ile **İlgili İhtiyari** Protokol, Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography, 15 Mayıs 2000, <http://www2.ohchr.org/english/law/crc-sale.htm>, son giriş tarihi 29/01/2012.

Çocuklara Karşı Nafaka Yükümlülüğü Konusundaki Kararların Tanınması ve Tenzifine **İlişkin** Avrupa Sözleşmesi, European Convention on Recognition and Enforcement of Decisions concerning Custody of Children and on Restoration of Custody of Children, 20 Mayıs 1980, <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/105.htm>,son giriş tarihi 31/01/2012.

En Kötü Biçimlerdeki **Çocuk İşçiliğinin** Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına **İlişkin** Acil Eylem Sözleşmesi, The Convention on the the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour, ILO No.105, 17 Haziran 1996, <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C182>, son giriş tarihi 29/01/2012.

Evlilik Dışında Doğan **Çocukların** Tanınmasına Dair Sözleşme , European Convention on the Legal Status of Children Born out of Wedlock,15 Ekim 1975, <http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/085.htm>,son giriş tarihi 31/01/2012.

Göynüklü, Ceren, “Kıbrıs’ın kuzeyinde Göçmen İşçiler”, *Kuzey Kıbrıs’ta İnsan Haklarının Haritalandırılması Projesi Raporu*, 2012.

Haber Kıbrıs, “Kızları Başlarından Attılar”, 06/02/12, <http://haberkibris.com/n.php?n=kizlari-baslarindan-attilar-2012-02-06>, son giriş tarihi, 8 Şubat, 2012.

Hapis Dışı **Önlemlerle İlgili** Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları (Tokyo Kuralları). United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures (The Tokyo Rules), 14 Aralık 1990, <http://www2.ohchr.org/english/law/tokyorules.htm>, son giriş tarihi 29/01/2012.

İstihdamda Asgari Yaşla **İlgili** 138 sayılı ILO Sözleşmesi, Convention concerning Minimum Age for Admission to Employment, 1973, <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C138>, son giriş tarihi 29/01/2012.

Kıbrıs Gazetesi, “Toplumda Çocuğa Dayağın Yeri Yok”, http://www.kibrisgazetesi.com/popup.php/cat/2/news/72643/PageName/lc_Haberler, son giriş tarihi 31/01/2012.

Kıbrıs Postası, “Barış Başel:18 Yaşın altında 47 Çocuk Fuhuş Yaparak Hayatını Kazanıyor”, http://www.kibrispostasi.com/index.php/cat/35/news/64268/PageName/KIBRIS_HABERLERI, son giriş tarihi, 10/02/12.

Küçüklerin Korunması Konusunda Makamların Yetkisine ve Uygulanacak Kanuna Dair Sözleşme, Convention concerning the powers of authorities and the law applicable in respect of the protection of infants, 5 Ekim 1961, http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.text&cid=39, son giriş tarihi 31/01/2012.

Küçüklerin Vatana **İadesine** Dair Avrupa Sözleşmesi, European Convention on the Repatriation of Minors, 28 Mayıs 1970, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b37714.html>, son giriş tarihi 31/01/2012.

Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme, Convention Relating to the Status of Refugee, 1951, <http://www2.ohchr.org/english/law/refugees.htm>,son giriş tarihi 31/01/2012.28 May 1970

Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution, 2000, <http://www.whatconvention.org/en/convention/101>, son giriş tarihi 29/01/2012.

Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış **Çocukların** Korunmasına **İlişkin** Birleşmiş Milletler Kuralları (Havana Kuralları), United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty, 14 Aralık 1990, http://www2.ohchr.org/english/law/res45_113.htm, son giriş tarihi 29/01/2012.

Polat, Oğuz, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, 2007, Ankara: Seçkin

Sınıraşan **Örgütlü** Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek **İnsan** Ticaretinin, **Özellikle** Kadın ve **Çocuk** Ticaretinin **Önlenmesine**, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına **İlişkin** Protokol, **Çocuk** Haklarına Dair Sözleşmeye Ek **Çocuk** Satışı, The United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, <http://www2.ohchr.org/english/law/protocoltraffic.htm>, son giriş tarihi 29/01/2012.

Star Kıbrıs, “Çocuklar Öcü Gibi Gösteriliyor”, <http://www.starkibris.net/index.asp?haberID=105949>, son giriş tarihi, 9 Şubat 2011.

SOS Çocuk Köyü Derneği & KADEM, SOS ÇocukKöyü Derneği Kuzey Kıbrıs'ta **Çocukların** Konumu ve **Çocuk** Hakları Araştırma Raporu, 2009.

Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar, Rifat Murat Önok, *İnsan Hakları El Kitabı*, 2. Baskı, 2009, Ankara: Seçkin.

Uluslararası **Çocuk** Kaçırmanın Hukuki Yönlerine Dair Sözleşme, The Hague *Convention* on the Civil Aspects

36 | of *International Child Abduction, 25 Ekim 1980*, http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.text&cid=24, son giriş tarihi 31/01/2012.

UN Convention on the Rights of the Child, <http://www.childrensrights.ie/childrens-rights-ireland/un-convention-rights-child>, son giriş tarihi 10/02/12.

U.S. Department of State, Country Reports on Human Rights Practices, 2010- Cyprus. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2010/eur/154419.htm>, son giriş tarihi, 9 Şubat 2012.

Yenidüzen, "19 Bin Çocuk Risk Altında", 6/12/2010, http://www.yeniduzen.com/detay_ars.asp?a=26373, son giriş tarihi 10/02/12.

the European Union, the Charter of Fundamental Rights of the European Union, Article 24, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:303:0001:0016:EN:PDF>, accessed on 11/02/2012.

World Health Organisation(WHO), http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/child/en/, accessed on 18/02/2012.

"The Committee on the Rights of the Child (CRC)." <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/>, accessed on 11/02/2012

Yes ICAN, <http://www.yesican.org/definitions/WHO.html>, accessed on 18/02/2012.

TRNC Constitution, www.mahkemeler.net/cgi-bin/anayasa/ktfdana.doc, accessed on 18/02/12.

Labour Law, <http://www.mahkemeler.net/cgi-bin/elektroks.aspx>, accessed on 18/02/12

CHILDREN'S RIGHTS IN NORTH CYPRUS

Ceren GÖYNÜKLÜ

Translated: Sevinç İnsay

Bu yazıda derlenen metinde kullanılan terminoloji Avrupa Birliği (AB) tarafından desteklenen projelerden biri olan "Kıbrıs'ın Kuzeyinde İnsan Haklarının Haritalandırılması Projesi" kapsamında Kıbrıslı Türk İnsan Hakları Vakfı ve yazarların sorumluluğu altındadır. Bu yayının içeriği hiçbir şekilde Avrupa Komisyonuna atfedilemez. AB, üyesi olarak sadece Kıbrıs Cumhuriyeti'ni tanır, "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti"ni tanımaz. 389/2006 sayılı Konsey Tüzüğü'nün 1(3) maddesine göre "bu katkının sağlanması bu bölgelerde Kıbrıs Cumhuriyeti dışındaki kamu otoritesini tanıma anlamını taşımaz".

The texts compiled in this publication including the terminology used lay in the sole responsibility of the author(s) and/or the Turkish Cypriot Human Rights Foundation as one of the beneficiaries of the EU funded project "Mapping Human Rights in the Northern Part of Cyprus". In no way can the content of this publication be attributed to the European Commission. The EU does not recognise the "Turkish Republic of Northern Cyprus" but only the Republic of Cyprus as its member state. According to article 1(3) of Council Regulation 389/2006 "the granting of such assistance shall not imply recognition of any public authority in the areas other than the Government of the Republic of Cyprus".

PROPERTY RIGHTS IN NORTH CYPRUS

Ceren GÖYNÜKLÜ

TURKIS CYPRIOT HUMAN RIGHTS FOUNDATION PUBLICATIONS NO: 2

First Published - April 2012
Nicosia - N.Cyprus

ISBN: 978-9963-719-09-9

Tanzimat Sokak No: 176 Lefkoşa
0533 869 75 42

BOOK COVER & GRAPHIC DESIGN
Erdoğan Uzunahmet

BOOK LAYOUT:
Erdoğan Uzunahmet

EDIT:
Sevinç İnsay - Gavin Denston

PRINTING:
MAVİ BASIM
Esnaf ve Zanaatkarlar Sitesi - Lefkoşa
Tel: 0533 8631957

CONTACT:
TURKIS CYPRIOT HUMAN RIGHTS FOUNDATION
www.ktihv.org
e-mail: info@ktihv.org

Haşmet Gürkan Sok. No: 3 - Lefkoşa-Kıbrıs.
Tel: +90 392 229 17 48 / 49

CEREN GÖYNÜKLÜ:

The Turkish Cypriot Human Rights Foundation (TCHRF) has completed a two year project, Mapping Human Rights in North Cyprus. This project was funded by the European Union's financial aid for the Turkish Cypriots.

The project contains human rights reports under eleven headings:

Minority Rights; Children's Rights; Detainee Rights; Trafficking in Persons for the Purpose of Sexual Exploitation; Rights of the Migrant Workers; Property Rights; Women's Human Rights ;Persons with Disabilities; Refugee Rights; Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Persons; Rights of the Missing Persons and their Families.

These reports are an objective and detailed account of the "map" of human rights in North Cyprus with a view to raising the standard of human rights to European and international levels and they will be shared with the public and all relevant stakeholders both in Turkish and English languages.

We wish to express our sincere thanks to the following people for their contribution in different capacities to this work, which we believe will be a vital vehicle to transport the level of human rights in our country to a much higher and desired level.

EROL AKDAĞ, MUSTAFA ABİTOĞLU, GÖZDE ÇEKER, FİKRİYE ERKANAT SAKALLI, UMUT ÖZKALELİ, MELİKE BİSİKLETÇİLER, AYGAN AKÇIN, BAHAR AKTUNA, RAHME VEZİROĞLU, İSMAİL BAYRAMOĞLU, LEYLA FALHAN, GÖRKEM REİS, FEZİLE OSUM,

EMİNE ÇOLAK, VEYSEL EŞSİZ, FATMA GÜVEN LİSANİLER, İLGİN YÖRÜKOĞLU, MEHVEŞ BEYİDOĞLU, ÖMÜR YILMAZ, MEHMET ERDOĞAN, SEVİNÇ İNSAY, UTKU BEYAZIT, OLGA DEMETRIOU, REBECCA BRYANT HATAY, TUFAN ERHÜRMAN, DOĞUŞ DERYA, TEGİYE BİREY, ŞEFİKA DURDURAN, UMUT BOZKURT, ERDOĞAN UZUNAHMET, HÜRREM TULGA, İLKER GÜRESUN

DERVİŞ UZUNER, PERÇEM ARMAN, HAZAL YOLGA, ÖMÜR BORAN, FATMA TUNA, ÇİM SEROYDAŞ, ORNELLA SPADOLA, ENVER ETHEMER, ASLI GÖNENÇ, DİLEK ÖNCÜL, GAVIN DENSTON, FATMA DEMİRER, FAİKA DENİZ PASHA, ÖNCEL POLİLİ, CEREN GÖYNÜKLÜ, ALİ DAYIOĞLU, SELEN YILMAZ, CEREN ETÇİ, CEMRE İPÇİLER, ZİLİHA ULUBOY, INITIATIVE AGAINST HOMOPHOBIA

Canan Öztoprak

Project Coordinator

Turkish Cypriot Human Rights Foundation.

CHILDREN'S RIGHTS IN NORTH CYPRUS

Ceren GÖYNÜKLÜ

I. Children's Rights and the International Legal Framework: The Definition and Concept of Children's Rights

II. Children's Rights and the Domestic Law

PART II:

a) The Current Situation of Violation of Children's Rights in the northern part of Cyprus.

A) Brief Overview

B) Child Abuse

- i. Sexual Abuse
- ii. Physical Abuse
- iii. Emotional Abuse
- iv. Neglect

C) Child Labour

- i Brief Overview
- ii. The Current Situation of Child Labour
- iii. The Analysis of the National Legal Framework on Child Labour

D) Juvenile Crime

- i. Juvenile Detention
- ii. Juvenile Justice
- iii. Juvenile Punishment
- iv. Prevention of Juvenile Crime

E) Children under Risk

- i. Immigrant Children
- ii. Orphans and Children in Need of Care
- iii. Refugee Children
- iv. Children with Disabilities

PART III:

a) Recommendations

b) Conclusion

Bibliography

a) Children's Rights and the International Legal Framework: The Definition and Concept of Children Rights

Children's rights are defined and protected under international law, based on the fact that children are different from adults as they have not reached physical and intellectual development to enable them to protect themselves, and are still growing and developing physiologically, behaviourally and psychologically. Therefore it is necessary that governments and other stakeholders have the responsibility to respect and protect the rights of child based on a scientific approach, raise awareness of the issue of vulnerability of children and to stress society's duty to protect children¹. The Convention on the Rights of the Child (UNCRC) signed by United Nations General Assembly in 1989, laid the foundations for other international and regional provision protecting the rights of the child². The main aim of the UNCRC is to protect children's rights through promoting widespread acceptance of the rights of the child around the world. Ratification of this convention by states raised awareness about the rights of the child and the UNCRC became a widely accepted international document.

It is important to note that the UNCRC was ratified in the northern part of Cyprus in 1996 and became part of the domestic law. Therefore the convention became a statutory provision in the TRNC constitution making it binding to all government institutions. In addition to this, the ratification of UNCRC means, the legislations applied to, and regulations in relation to, children in the northern part of Cyprus have to adopt measures and conditions to protect children, as set out by the convention.

In addition to the children's rights convention, there are other international documents and regional provisions protecting the children's rights which are stated below:³

- United Nations Convention on the Rights of the Child (UNCRC),
- Declaration of the Rights of the Child,
- European Convention on the Exercise of Children's Rights,
- Convention concerning the powers of authorities and the law applicable in respect of the protection of infants,
- European Convention on the Legal Status of Children Born out of Wedlock,
- European Convention on Recognition and Enforcement of Decisions concerning Custody of Children and on Restoration of Custody of Children,

1. United Nations Convention on the Rights of the Child, 20 November 1959, <http://www.cirp.org/library/ethics/UN-convention/>, accessed on 31/01/2012.

2. Ibid.

3. The aim of this study is to analyse the current situation of children's rights in light of international documents such as the UN Conventions on the Rights of the Child, identify violation of children's rights and short comings of the domestic law in the northern part of Cyprus.

- Convention Relating to the Status of Refugee,
- European Convention on the Repatriation of Minors,
- The Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction,
- The Convention on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour,
- Convention concerning Minimum Age for Admission to Employment,
- The United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime,
- Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography,
- United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (“The Beijing Rules”),
- The United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency (the Riyadh Guidelines),
- United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty (The Havana rules),
- United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures (The Tokyo Rules).

The definition of ‘Child’

It is important to first clarify the definition of ‘child’ in order to make it possible for children to benefit from their rights, to prevent violation of rights and therefore to protect and implement children’s rights. The concept of ‘child’ has changed over time and has been perceived differently by various cultures. UNCRC, Article 1, defines clearly who constitutes ‘a child’ in order to prevent violations of children’s rights caused by different interpretations of the definition of a child. According to the Article 1, “a child means every human being below the age of eighteen years old unless, under the law applicable to the child, majority is attained earlier”. The phrase “under the law applicable” in Article 1, seems to give freedom to countries defining the upper age limit of childhood, however according to the comments from The Committee on the Rights of the Child⁴, a country’s definition of the child should be within the spirit of the definition in the UNCRC.

The Scope of Children’s Rights

Children Rights Law follows three main principles: the “principle of the best interest of the child”, “the principle of the participation of children in all actions concerning children”, and the “right to know parentage and the right to be cared for and protected by both parents”⁵. The Convention of Rights of Child (UNCRC) also contains similar principles such as protection against discrimination, ensuring best interest of the child in all actions concerning children, the right to live, survival and development of child, freedom of thought and participation. These are guiding

4. “The Committee on the Rights of the Child (CRC) is the body of [independent experts](#) that monitors implementation of the [Convention on the Rights of the Child](#) by its State parties. It also monitors implementation of two optional protocols to the Convention, on [involvement of children in armed conflict](#) and on [sale of children, child prostitution and child pornography](#).” <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/>, accessed on 11/02/2012

5. Tezcan Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar, Rifat Murat Önok, İnsan Hakları El Kitabı, 2. Baskı, 2009, Ankara: Seçkin, p 338.

principles for the interpretation and the protection of other sets of rights in the UNCRC⁶. The interpretation of Children's Rights should involve the consideration of the principles stated above and these have to be reflected into legal, administrative and judicial measures accordingly.

The right to the child's development is one of the main principles of children rights, and next to this there are special and general rights. Special rights of children, for example, include the right against separation of children from parents, the right for adoption, the right of the child to rest and leisure, rights of the child in special circumstances, such as, the situation of refugee children, children with disabilities and children belonging to minority groups. Examples of the general rights of children include the right to live, protection against discrimination, against torture, the right from birth to a name, the right to acquire a nationality, to preserve his or her identity, freedom of thought and conscience, and access to information.⁷

UNCRC includes articles addressing these issues: the definition of the child, non-discrimination, best interests of the child, protection of rights, parental guidance, survival and development, registration, name, nationality, care, preservation of identity, separation from parents, kidnapping, respect for the views of the child, freedom of expression, freedom of thought, conscience and religion, freedom of association, right to privacy, access to information; mass media, parental responsibilities; state assistance, protection from all forms of violence, children deprived of a family environment, adoption, refugee children, children with disabilities, health and health services, review of treatment in care, social security, adequate standard of living, right to education, goals of education, children of minorities/indigenous groups, leisure, play and culture, child labour, drug abuse, sexual exploitation, abduction, sale and trafficking of children, other forms of exploitation, detention and punishment, war and armed conflicts, rehabilitation of child victims, juvenile justice, knowledge of rights.

Each of the substantive articles within the convention, articles 1-41, detail different types of rights. A common approach to the UNCRC is to group these articles together under the following themes:

Survival rights: include the right to life and the needs that are most basic to existence, such as nutrition, shelter, an adequate standard of living, and access to medical services.

Development rights: include the right to education, play, leisure, cultural activities, access to information, and freedom of thought, conscience and religion.

Protection rights: ensure children are safeguarded against all forms of abuse, neglect and exploitation, including special care for refugee children; safeguards for children in the criminal justice system; protection for children in employment; protection and rehabilitation for children who have suffered exploitation or abuse of any kind.

Participation rights: encompass children's freedom to express opinions, to have a say in matters affecting their own lives, to join associations and to assemble peacefully. As their abilities develop, children are to have increasing opportunities to participate in the activities of their society, in preparation for responsible adulthood.⁸

6. In the case of the European Union, there is the Charter of Fundamental Rights of the European Union, Article 24 which sets out general principles on children's rights. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:303:0001:0016:EN:PDF>, accessed on 11/02/2012.

7. Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar, Rifat Murat Önok, İnsan Hakları El Kitabı, 2. Baskı, 2009, Ankara: Seçkin, p333.

8. UN Convention on the Rights of the Child, <http://www.childrensrights.ie/childrens-rights-ireland/un-convention->

In this report the domestic law is analysed in light with international norms and principles mentioned in the text above. UNCRC was ratified in 1996 and became part of domestic law in the northern part of Cyprus, which means that current legislations implemented should apply the rules set out by the convention. However the analysis of the implementation of the legislations in the northern part of Cyprus shows there are serious violations of children's rights, and shortcomings in domestic law to protect children's rights. Legislations contain provisions that, based on the language and content, violate children rights. This means that the state directly engages in the violation of the rights of the child. In addition to this, legislation contains serious shortcomings and fails to protect the rights of children. These shortcomings rise from the adoption of an approach which does not take into consideration children's concerns when making laws, or in cases that children's concerns have been taken into consideration, the legislation is inadequate and ineffective, and therefore fails to protect children's rights. In addition to this there is no special provision, a lack of legislation, with regards to issues such as child abuse and children who are forced into crime, this also constitutes a violation of the rights of children and will be discussed in detail below.

In addition to TRNC Parliamentary Assembly ratified the following documents in relation to protection of children's rights: The Convention of the Rights of the Child, the UN Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, the Covenant on Civil and Political Rights and Second Optional protocol, the EU Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, The Convention on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour, Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse, the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment and the ILO Convention concerning Minimum Age for Admission to Employment.

A brief overview of the legislations regarding children in the northern part of Cyprus shows that there are three main pieces of legislation: *Children Law, Juvenile Offenders Law and the Criminal Code*⁹.

According to the international documents mentioned above, all individuals below the age of eighteen should be defined as a child. However, according to some of the provisions in domestic law, the age-limit is accepted as lower than eighteen years old and therefore a child is defined different from the universal definition of childhood. These provisions have to be revised so that the definition of the child includes all circumstances of those under the age of eighteen.

Children Law

Children Law regulates the welfare and well-being of the child in some situations, containing fundamental provisions for children's rights, and setting a legal foundation for the measures taken by institutions in cases of the violation of children's rights. However analysis based on individual cases of children showed that

[rights-child](#), accessed on 10/02/12.

9. In addition to these legislations, there are other laws such as Labour Law and Family Law which contain specific provisions regarding children.

this legislation is ineffective regarding protection of children rights.

Children Law defines a child as “(an) individual under the age of eighteen (years old)”, however it contains several provisions which gives children a lower age-limit as well. In general the law includes:

- 1- Children in need of care
- 2- Nurseries and child minders
- 3- Remand homes
- 4- Foster child protection
- 5- Medical treatment of children in the care of the director of social services
- 6- Prevention of cruelty, neglect and exposure to moral and physical danger
- 7- Children in need of care and protection

Juvenile Offenders Law

The provisions pertaining to juvenile courts and juvenile homes are present in the law, however many of these provisions are not effective and are not implemented in practise.

The law defines a “child” as an “individual under fourteen years old”. The law also allows for provisions to “young people”, referred to as individuals of fourteen years-old and above and up to under sixteen years-old. Therefore, Juvenile Offenders Law, limits the definition of ‘a child’ and excludes individuals who are defined as children under international law, and its definition of children.

As mentioned above, the law foresees the establishment of a juvenile court and juvenile homes. According to the law, ‘juvenile court’ means “any member of a District Court when sitting to hear charges against children or young persons other than charges against a child or young person’s jointly with an adult”.

The Provision on “juvenile home” says that the provision is to be determined by the Cabinet of Ministers. More in depth discussion of Shortcomings of the Juvenile Offender Law will be under the title of “The Current Situation of Violation of Children’s Rights in the northern part of Cyprus”.

Criminal Code

In the northern part of Cyprus there is not special legislation to address the issues of crimes committed against children and the violation of specific rights of children in light of international norms and standards. The Criminal Code includes the definitions of some crimes against the child and foresees punishment in relation to those crimes. However in the cases of the content and the punishment foreseen in the law, the law proves ineffective to prevent the violation of the rights of the child. In addition to the lack of provision to protect children’s rights in the law, there are provisions present which directly violate the rights of the child.

I. The Current Situation of Violation of Children's Rights in the northern part of Cyprus

A) Brief Overview

Children's lack of ability to protect their rights, and their very limited or non-existent participation in decisions regarding them, makes protection of them necessary. Therefore, in the northern part of Cyprus, as well as many other countries, children are a group at risk of human rights violations.

In the case of the northern part of Cyprus, violations of children rights are mainly observed under the issues of child abuse, child labour and juvenile crime. Children with psychical and mental disabilities, immigrant children, orphans and children in need of care make up the group that is most under the risk of violation of their rights. The violation of the rights of this group is most evident in the case of the right to live, the development of child, the right for shelter, education and against discrimination. Limited research has been conducted to identify the scope of this problem, or provide a solution to tackle the violation of children's rights. In 2009 the SOS Children's Village Lefkosa, commissioned research¹⁰ to identify the situation of children's rights in the northern part of Cyprus. The research may not provide an in-depth analysis of the situation but it provides a general idea of the scope of the problem. Research found that half of the rights of children living in the northern part of Cyprus were "under risk of violation". Rights under risk of violation were, "the right to shelter, education, parentage, discrimination, and access to health care". Levels of awareness about children rights in society were found to be, only 30.9 percent of parents showed some level of awareness about the universal rights of children and 38.3 percent have not heard of children's rights. 19,000 of 60,000 children were also found to be at risk of child labour and with limited access to good nutrition and healthcare. Children are also discussed in the report as running the risk of being forced into crime.¹¹

Media institutions play an important role in protecting children's rights and raising the level of awareness of children rights in the northern Cyprus. News features which refer to children's rights does not necessarily mean that they are observed by the media. The press systematically violates children's rights. Reporting of children rights violations often have one eye on ratings or circulation figures and fail to consider the interests or protection of the child. The Turkish Cypriot Human Rights Foundation observed violations of children rights in the media. In the case of the reporting of sexual

10. Yenidüzen, "19 Bin Çocuk Risk Altında", http://www.yeniduzen.com/detay_ars.asp?a=26373, accessed on 10/02/12.

11. Yenidüzen, "19 Bin Çocuk Risk Altında", http://www.yeniduzen.com/detay_ars.asp?a=26373, son giriş tarihi 10/02/12.

abuse, victim's identities are often not protected. Photographs, written descriptions, and personal information are frequently used, thus revealing the identity of the child. Publishing the identities of children forced to crime, and of refugees and their children, is also common practice that in refugee's case it puts lives of children and their parents in danger. Headlines that carry sexist connotations, text that unnecessarily emphasises sensationalist issues, and language that discriminates against people based on their class, sex and ethnic origin are also used. Representatives from the media establishment argue that, "it is their duty to inform society and bring to the attention of society the current issues taking place", and also stress society's right to access information, and freedom of expression. However it is important that freedom of speech of media and society's right to access information is not practised in a way that violates the rights of the children. Media organisations discriminate against children by preventing the free expression of their thoughts, denying them access to information, and presenting information which is against the development of their "social, spiritual and moral well-being and physical and mental health"¹².

B) Child Abuse

The World Health Organisation (WHO) defines child abuse as, "any action (or lack of) which endangers or impairs a child's physical, mental or emotional health and development"¹³. A definition that focuses on the result of the action and not the intention the action carried towards the child. In other words, the intention of the adult does not carry importance with regards to child abuse, but it is *the effect of the action on the child* that is important.

Child abuse has a severe and permanent effect on children. A child's development is affected negatively depending on the degree and duration of the abuse¹⁴.

Child abuse is explained under four titles:

- 1- Sexual Abuse
- 2- Physical Abuse
- 3- Emotional Abuse
- 4- Neglect

Child neglect and inadequate care could affect the growth and development of the child and result in physical damage to the child¹⁵. In order to address the issue of child abuse there is a need to identify cases of child abuse, design and implement preventative action and rehabilitate children back into society to help them overcome the trauma of abuse.

As mentioned above, ratification of the UNCRC by the TRNC Parliamentary Assembly means that the state accepts and recognises its responsibility to respect and protect the rights of the child. Legal measures have to be taken by the government to prevent the abuse of children and protect children's rights. Legislation constitutes the first important step to recognise and protect children's rights. Analysis of the legal framework and examples of child abuse cases show that legislation in the northern part of Cyprus has serious shortcomings for protecting children rights and preventing

12. United Nations Convention on the Rights of the Child, Article 16, 20 November 1959, <http://www.cirp.org/library/ethics/UN-convention/>, accessed on 31/01/2012.

13. World Health Organisation(WHO), http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/child/en/, accessed on 18/02/2012.

14. Polat, Oğuz, Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı, 2007, Ankara: Seçkin.

15. Ibid, p43.

child abuse. Provision relating to child abuse and neglect can be found in both the Civil Law and the Criminal Code in the northern part of Cyprus. Child abuse legislation is studied here under the headings: Criminal Code, Children Law and Family Law. Sections which carry implications for child abuse cases under the Criminal Code are considered as offences against morality and offences relating to marriage and domestic obligation (murder and manslaughter, duties relating to preservation of life and health, offences endangering life or death, criminal recklessness and negligence).

i. Sexual Abuse

a. Brief Overview

Sexual abuse is defined as “when the child is involved in any sexual activity with an adult or another child who is either older or more powerful”¹⁶. Sexual abuse could involve a range of behaviour, such as, the touching of private parts, showing of a private part by an adult or adolescence, rape and pornography. Sexual abuse does not always necessarily involve violence. Abusers, who could be an adult or adolescent, see the child as a sexual object to overcome his/her weakness and fulfil his/her desire and need. Child victims may end up participating in a sexual act that he/she is unaware of or cannot fully understand. In many cases a child is forced to commit a sexual act or look at pornographic images and films¹⁷. Sexual acts are not an appropriate action for a child’s physical and emotional development and are not part of a suitable role for a child within a family.

b. Current Situation of Sexual Abuse of Children

Serious violations of children rights observed include the commercial sexual exploitation of children¹⁸. However, as in many cases, the issue of sexual abuse is usually overlooked in the northern part of Cyprus¹⁹. Reporting of cases of child abuse have increased in the Turkish Cypriot media however it is difficult to identify whether there has been an actual increase in the incidents of child abuse or is it the case that the media have recently increased their attention towards these cases. In the northern part of Cyprus cases of child abuse are still considered taboo, usually left unreported and the incident is kept secret by the family of the victim. Keeping incidents of sexual abuse hidden constitutes the greatest challenge to the prevention of child abuse and an obstacle to providing adequate help to child victims.

Systematic data collection on sexual abuse cases is an essential and important part of identifying the action and measures that are required at level of decision makers, in government and school, and in society and as well as at home. Government does not have a specific policy for collecting information on child abuse and fails to make the information it has available to researchers. Lack of systematic collection of data makes it very difficult to use in research and analysis. Healthcare workers and lawyers who encounter cases of child abuse are amongst the only professions who record incidents as part of their job. Children are the ones who are the most effected and have to live with the effects of abuse all their life which means the legislative

16. Yes ICAN, <http://www.yesican.org/definitions/WHO.html>, accessed on 18/02/2012.

17. Polat, Oğuz, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, 2007, Ankara: Seçkin

18. U.S. Department of State, *Country Reports on Human Rights Practices, 2010- Cyprus*. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2010/eur/154419.htm>, accessed on 9/02/2012.

19. Kıbrıs Postası, “Barış Başel:18 Yaşın altında 47 Çocuk Fuhuş Yaparak Hayatını Kazanıyor”, http://www.kibris-postasi.com/index.php/cat/35/news/64268/PageName/KIBRIS_HABERLERI, accessed on 10/02/12.

People who are in close contact with children have a responsibility to identify the victims in cases of child abuse and can play an important role in prevention of abuse. Nurses, doctors and teachers, are often the first to recognise signs of abuse of a child, therefore the role of healthcare workers should not be limited to providing diagnosis and the treatment of patients. Healthcare workers and teachers should be aware of child abuse issues and their implications, they have to be educated and encouraged to identify and to prevent cases. Lack of a clear action plan to address issues of child abuse leads to teachers failing to effectively address cases they do identify, in many cases the wrong measures were adopted and this worsened children's situations and prevented children accessing help. Government must set out a clear policy on the prevention of child abuse and strengthen the weak child abuse awareness training of healthcare and education professionals. A draft emergency action plan, with consultation from representatives of professional bodies, would be the first step to establishing a set of procedures for the prevention of child abuse.

Government must have an action plan for the prevention of child abuse. Prevention requires raising awareness within the family of identifying signs of child abuse, which in turn, plays an important role in identifying victims of abuse. Children, in many cases, do not verbally reveal abuse to their parents, in other cases when children do speak to their parents they are not believed and may be accused of imagining things or telling lies, this constitutes one of the grave mistakes within too many child abuse cases. Cases of children revealing abuse to their parents must be taken seriously and professional help must be sought. Prevention activities should be based on raising awareness in society about child abuse. Education means increasing the level of awareness about child abuse issues in the community. Increased levels of awareness of one issue within the community leads to the active participation of people in addressing such problems. Education of parents and society should constitute the first step of a prevention plan. Prevention must educate and therefore allow individuals to identify and understand these issues within the community.

c. Analysis of the legislative framework

The definition in legislation of child abuse constitutes one of the grave shortcomings of the current legal framework in the northern part of Cyprus. *The Criminal Code does not include a definition of the crime of abusing a child* in accordance with international norms and also in the same way omits the universally accepted definition of child sexual abuse. Cases of the sexual abuse of children are considered the same as other sexual offences, such as, rape and sexual violence, the failure to recognise the very difference of child abuse from adult rape has implications for victims. Criminalisation of sexual abuse of children is crucial as one of the first steps to prevent child abuse and protect children's rights, it stresses the vulnerability of the child and recognises that special protection is needed. The legal provisions only mention unwanted sexual contact, rape, for example, and fails to include sexual verbal assaults, the showing private parts and voyeurism, these do not necessarily involve physical contact with the child however it has a similar damaging effect for the child. Effects of such actions on the child have to be taken into consideration and provisions should foresee severe punishment to discourage the offences mentioned above.

There are also violations of children's rights based on different definitions of the age of children, which are not in accordance with the universal definition of the child. According to the Criminal Code, rape is only defined in the case of girls and the rape of boys is excluded in law and defined as "unnatural sexual intercourse", which is liable to less severe punishment, and the age limit of the child in female rape cases is considered as those only under thirteen years old, thus foreseeing a less severe punishment rape committed against girls between thirteen and sixteen years old. In the case of incest, the law also defined the illegal act only through the violation of the girl. The section also contains provision that protects children and persons who are mentally handicapped from abuse. Section 4, Part 3: "Offences against Morality" contains the provisions which are given below:

Article 153- Sexual Contact with girls under thirteen years of age

- (1) Any person who unlawfully and carnally knows a female under the age of thirteen years is guilty of a felony and is liable to punishment for duration under imprisonment for life.
- (2) Any person who attempt to have unlawful carnal knowledge of a female under the age of thirteen years is guilty of misdemeanour and is liable to imprisonment for three years.

Article 154- Sexual Contact with girls between thirteen and sixteen years of age

Any person who unlawfully and carnally knows or attempt to have unlawful carnal knowledge of any female person of, or above, the age of thirteen years and under the age of sixteen years is guilty of misdemeanour:

Provided that it shall be sufficient defence to any charge under this section if it shall be made to appear to the Court before which the charge shall be brought that the person so charged had reasonable cause to believe that the female person was of, or above, the age of sixteen years.

Article 147- Incest

Any male person who has carnal knowledge of a female person, irrespective of whether with the consent or not of such female person, who is to his knowledge his grand daughter, daughter, sister or mother shall be guilty of the offence of incest and shall be liable to imprisonment for seven years.

Article 161- Householder etc. Permitting sexual contact of woman under sixteen years of age on his/her premises

Any person who, being the owner or occupier of premises of having or acting or assisting in the management of control thereof, induces or knowingly suffers any woman above the age of thirteen years and under the age of sixteen years to resort to or be upon such premises for the purpose of being unlawfully and carnally known by any man whether such carnal knowledge is intended to be with any particular man or generally, is guilty of a misdemeanour:

Provided that it shall be a sufficient defence to any charge under this section if it shall be made to appear to the Court before whom the charge shall be brought, that the person so charged had reasonable cause to believe that the woman was of or above the age of sixteen years.

Any person who has, or attempts to have, with or without violence, carnal knowledge of a child under thirteen years of age against the order of nature is guilty of felony and liable to imprisonment for fourteen years.

Article 176A.- Offences Against Morality with Children and Mentally Handicapped

In accordance with this Law or any other law not to constitute any other offence, regardless of public or private place, to exhibits any indecent show or performance in the presence and with the vicinity of children under fourteen years of age or minor who is mentally handicapped or not developed mentally, and cannot be aware and judge the act being committed before them, or to allow and to have knowledge of such minor or any other person, regardless of their consent or discontent, to participate in such act is guilty of felony and liable to imprisonment for two years or fine up to two million Turkish Lira or liable for the imprisonment and monetary fine.

Article 177- Obscene Exhibitions

(1)Any person who exhibits any indecent show or performance in any public place is guilty of felony and imprisonment for two year or one million Turkish Lira fine orliable for both.

Criminal Procedure Law

In addition to the legislative changes needed in the Criminal Code, regarding the sexual abuse of children, there are also changes needed in Criminal Procedure Law to protect the child victims of sexual abuse. Therefore, with the exception of cases when it is necessary to prove material facts, children's statements should only be heard once during the entire process of prosecution, this is because of the psychological damage suffered from the incident. In addition to this, it is important that professionals, such as, psychologists, psychiatrists, and pedagogic and medical professionals are allowed to be present when children provide police statements. Sexual abuse of children also affects the family of the victim, the provision is not present on this issue. Criminal Procedure Law does not refer to the victim's family, resulting in a failure to protect both parents and child victims. During the process of prosecution there were cases when children have been forced to repeatedly give statements about the incident or to be present during every hearing, and even sometimes in the presence of the perpetrator, a traumatic experience for the child and their family, which dramatically affects and deteriorates the recovery of the victim and his/her family.

Children Law

Children Law contains provisions about sexual abuse of children. However the definition of child abuse in this law is not in line with the universal definition of child abuse and this constitutes a violation of children's rights. Children Law fails to define children as all those under the age of eighteen and the definition of child abuse is described, not as the abuse of the "child" regardless of their sex, but instead only refers to the sexual abuse of girls.

The Article the article reads as:

Article 55.

(1) if any person having the custody, charge or care of a girl under the age of sixteen years causes or encourages the seduction, unlawful carnal knowledge of prostitution of, or the commission of an indecent assault upon her, he shall be liable to imprisonment for a term not exceeding two years.

(2) For the purpose of this section a person shall be deemed to have caused or encouraged the seduction, unlawful carnal knowledge or prostitution of, or the commission of an indecent assault upon, a girl who has been seduced, unlawfully carnally known or indecently assaulted or who has become a prostitute, if he has knowingly allowed her to consort with, or enter or continue in the employment of, any prostitute or person of known immoral character.

ii. Physical Abuse***a) Brief Overview***

Physical abuse, in general, is any kind of physical injury of a child that is not accidental. It is defined as physical damage resulting in bruises, broken bones, burns or cuts. Abuse that leaves physical signs on the body is considered to be easier to identify than other types of abuse. Physical abuse could involve corporal punishment, including slapping or hitting with an object²⁰. Violence against children is still kept secret in many societies around the world and often takes place within families or social institutions, research therefore cannot always reveal the scope of the problem²¹.

Long-term exposure to physical abuse or the witnessing of physical abuse can affect the victims nervous system and immune system causing short and long-term social, emotional and mental disorders, in addition to this, research has found it could lead victims to substance abuse and early sexual activity. Research conducted in the northern Cyprus in 2009 showed that eleven percent of parents often practise corporal punishment at home whilst 19.7 percent seldom use corporal punishment at home.

b) Analysis of the Legislative Framework

Effective legislative measures, with the aim of preventing physical abuse, have so far not taken place. However there are provisions criminalising physical abuse, as stated below:

Children Law

Article 54 (1) If any person who has attained the age of sixteen years and has the custody, charge or care of any child under that age, wilfully assault, ill-treats, neglects, abandons or exposes him or causes or procures him to be assaulted, ill-treated, neglected, abandoned or exposed in a manner like to cause him unnecessary suffering or injury to health including loss of sight, or hearing, or limb or organ of the body and any mental derangement, that person shall be guilty of an offence and shall be liable to imprisonment not exceeding one year or to a fine not exceeding one hundred Cypriot pounds or to

20. Polat, Oğuz, Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı, 2007, Ankara: Seçkin. Bkz. Kıbrıs Postası

21. "Barış Başel:18 Yaşın altında 47 Çocuk Fuhuş Yaparak Hayatını Kazanıyor", http://www.kibrispostasi.com/index.php/cat/35/news/64268/PageName/KIBRIS_HABERLERI, accessed on 10/02/12.

Article 54 follows by stating, any mother and father or any other adult who is the legal guardian of the child, must fulfil the child's basic needs, and has a duty of care in cases of incidents, such as, burns, drowning and other incident that could cause physical injury of child.

iii. Emotional Abuse

a) Brief Overview

Emotional abuse is defined as a child being subjected to treatment which may cause psychological damage or deprive them of the necessary environment for their emotional development. Abusers tend to be older, in better social positions, and more knowledgeable compared to their victim, allowing perpetrators to take advantage of the vulnerability of the child. Abuse of this type takes place very often but is very difficult to identify because it involves verbal abuse and excessive demands that may result in the stagnation of the psychological development of child, affecting the formation of the child's identity and causing behavioural disorders. Emotional abuse includes behaviour and action towards children and youths that deprives them of the love and care they need according to social norms and may result in psychological damage to the child.²²

Other types of ill-treatment can be included under the umbrella title of emotional and psychological abuse.²³ Emotional abuse can be present on its own or at the same time as physical and/or sexual abuse.²⁴

b) The Current Situation of Emotional Abuse of Child

Previous research, in 2009, found that sixty percent of care givers said they are against hitting children, while sixty-nine percent said they would consider raising their voice to children as normal.²⁵ Changes in legislation are necessary, to include emotional abuse and implement measures to identify and prevent emotional abuse, such as, awareness education for teachers and parents.

c) Analysis of the legal framework

Emotional abuse is not defined in TRCN law, it is however imperative that emotional abuse as well as other types of abuse are defined within the law.

22. Polat, Oğuz, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, 2007, Ankara: Seçkin.

23. Polat, Oğuz, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, 2007, Ankara: Seçkin.

24. Polat, Oğuz, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, 2007, Ankara: Seçkin.

25. Kıbrıs Gazetesi, "Toplumda Çocuğa Dayağın Yeri Yok", http://www.kibrisgazetesi.com/popup.php/cat/2/news/72643/PageName/lc_Haberler.

a. Brief Overview

Neglect, in other words bad treatment, is a problem that first of all occurs in families and care institutions. Guardians or caregivers fail or refuse to provide the conditions for the child's emotional and/or physical development, including nutrition, shelter, education, supervision, clothing, medical needs, and emotional needs²⁶. In the case of neglect, children show signs of late emotional development and find it difficult to adapt psychosocially.²⁷ Studies, on the issue of child neglect, show this form of abuse has been an issue regarding the care of children in many cultures throughout the history²⁸.

b. Analysis of the Legal Framework**Criminal Code**

The Criminal Code and Children Law contain provision regarding neglect which outlines and criminalises different forms of neglect. Provision relating to neglect in practise however is not effective at protecting children's rights, some of articles actually violate the rights of children. Below are the articles on the issue of child neglect in the Criminal Code:

Article 181

Any person who unlawfully abandons or exposes any child under the age of two years, whereby the life of the child is endangered or its health has been or is likely to be permanently injured is guilty of felony and is liable to imprisonment five years.

Article 221

It is the duty of every person having charge of another who is unable by reason of age, sickness, unsoundness of mind, detention or any other cause to withdraw himself from such charge, and who is unable to provide himself with the necessaries of life, whether the charge is undertaken under a contract, or is imposed by law or causes by reason of any act, whether lawful or unlawful, of the person who has such charge, to provide for that other person the necessaries of life: and he is held to have caused any consequences which results to the life or health of the other person by reason of any omission to perform that duty.

Article 222

It is the duty of every person who, as head of family has charge of a child under the age of fourteen years being a member of his household, to provide the necessaries of life for such child; and he is held to have caused any consequences which result to the life or health of child by reason of any omission to perform that duty, whether the child is helpless or not.

26. Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar, Rifat Murat Önok, İnsan Hakları El Kitabı, 2. Baskı, 2009, Ankara: Seçkin, pp 46-7.

27. Children's welfare rights includes right for nutrition, medical care, shelter and education. Protective rights on the other hand protects children from lack of neglect, lack of inadequate care at home or other types of abuse. It is important that protective rights are in balance to avoid enforcing provisions damaging the formation of children's identity and that increase dependency of the child to adults. Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar, Rifat Murat Önok, İnsan Hakları El Kitabı, 2. Baskı, 2009, Ankara: Seçkin, p38.

28. Polat, Oğuz, Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı, 2007, Ankara: Seçkin. pp 46-7.

In addition to the Criminal Code, Children Law contains some provisions on the neglect of the child, these provisions are as follows:

Article 59- (1)

Where there is provided in any building an entertainment for children, or an entertainment at which the majority of persons attending are children, then if the number of children attending exceeds fifty, it shall be the duty of the person providing the entertainment to station and keep stationed wherever necessary a sufficient number of adult attendants, properly instructed as to their duties to prevent more children or other persons being admitted to the building or to any part thereof, than the building or part can properly accommodate and to control the movement of the child and other persons admitted while entering and leaving the building or any part thereof, and to take all other reasonable precautions for the safety of the children.

According to the Article 57 (1)

It is illegal to allow work to make profit and begging is liable for imprisonment for three months, fine or both imprisonment and fine.

Article 56 foresees any establishment that sells tobacco and tobacco products to children as subject to losing their licence to sell these goods. However in practice there is little awareness that selling tobacco and alcohol to under-age individuals is a serious criminal offence and it is not unusual to see children buying these products.

C) Child Labour

i. Brief Overview

Child labour and the conditions that children are allowed to work under are defined under international law, children are also protected from economic exploitation under international law. According to UNCRC Article 32, children can work only under the conditions that are not “likely to be hazardous or to interfere with the child’s education, or to be harmful to the child’s health or physical, mental, spiritual, moral or social development.” In 2007, the Parliamentary Assembly ratified the Convention on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour. The “worst forms of child labour” were described as “all forms of slavery or practices similar to slavery, such as the sale and trafficking of children, debt bondage and serfdom and forced or compulsory labour, including forced or compulsory recruitment of children for use in armed conflict”, “the use, procuring or offering of a child for prostitution, for the production of pornography or for pornographic performances”, “the use, procuring or offering of a child for illicit activities, in particular for the production and trafficking of drugs as defined in the relevant international treaties, and work which, by its nature or the circumstances in which it is carried out, is likely to harm the health, safety or morals of children”²⁹.

Under this convention, Article 5, Article 6 and Article 7 indicate the state’s responsibility to prevent the worst forms of child labour, the state has a duty to

29. The Convention on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour, ILO No.105, 17 June 1996, <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C182>, accessed 29/01/2012.

60 | establish the mechanisms which are crucial for the implementation of the convention. The role of the state is clearly laid out in the convention and must have an action plan created in cooperation with stakeholders in the community to address the issue of the worst forms of child labour and prevent the violation of children's rights. However legislative changes have still not taken place in the northern part of Cyprus to incorporate the convention into domestic law and to enforce the convention, "including the provision and application of penal sanctions or, as appropriate, other sanctions", strengthen education to prevent worst forms of child labour and ensure the rehabilitation of children. Article 7, it is important to note, also enshrines access to free basic education, however in the northern part of Cyprus there are many cases of schools whereby children with physical disabilities cannot attend classes. Lack of a legal provision for enforcement is one reason why every child does not have access to education. Programmes are implemented by the Ministry of Education and Sport that allow teachers to inform them of matters relating to the inclusion of children from disadvantaged backgrounds into the classroom, however these measures need to be strengthened in order to effectively "identify and reach out to children at special risk".

ii. The Current Situation of Child Labour

The Turkish Cypriot Human Rights Foundation recorded cases of children who work in dangerous conditions, such as, construction sites, who are subjected to heavy physical work, putting their emotional and psychical development at risk. Children who work under these harmful conditions are subject to a greater risk of neglect and other forms of child abuse.

iii. Analysis of legislative framework on child labour

The TRNC Constitution, Article 50, states, no one can be made to work under conditions that are not appropriate for his/her age, strength and sex. In addition to this, it states that children, young people and women, and the psychically or mentally handicapped, are also protected under this article³⁰. Labour law³¹ also mentions the issue of child labour in Article 37, whereby the working conditions for children are set out, such as, restrictions and minimum ages: prohibiting children under the age of compulsory education to work, regulating the work of children under eighteen years-old, by indicating that only children over the age of compulsory education can be allowed to work and restricts working hours to not more than six hours a day and thirty hours a week, prohibiting work during meal times, at night under dangerous conditions, and heavy physical labour. Labour law also states that every six months the employer must prove with a medical certificate that the psychical work the child is doing is suitable for children and in addition to this asks for the written consent of the parent and the right to the wage of a full-time employee, even though children can only work up to 6 hours. However, in many cases, these provisions are not observed and followed. The Convention on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour, which after its ratification became part of domestic law, should be implemented and could act as an effective instrument to ensure children's rights are protected.

30. TRNC Constitution, www.mahkemeler.net/cgi-bin/anayasa/ktfdana.doc, accessed on 18/02/12.

31. Labour Law, <http://www.mahkemeler.net/cgi-bin/elektroks.aspx>, accessed on 18/02/12

Government needs to take serious action to address the issue of increasing cases of juvenile crime and to implement current provision that would protect children and ensure the application of international law. Serious shortcomings, which results in severe violation of children's rights in the northern part of Cyprus, increase the number of children who are forced to commit crime, a very serious issue that needs to be addressed through an approach centred at "juvenile justice and children rights". Approach should focus on the vulnerability and needs of the child, recognise children are still developing emotionally, and overcome the practise of treatment of juvenile crime as equivalent to crimes committed by adults. Juvenile justice should not focus on arrest and the immediate prosecution of children but instead seriously consider rehabilitation and correction. Children are believed to have higher chances of rehabilitation than adult criminals therefore a juvenile justice system should aim at protecting the offender and not isolating them from their community.

i. Juvenile Detention and Arrest

According to UNCRC Article 37 (b): "no child shall be deprived of his or her liberty unlawfully or arbitrarily. The arrest, detention or imprisonment of a child shall be in conformity with the law and shall be used only as a measure of last resort and for the shortest appropriate period of time". Considerations of the consequences of the detention and arrest of children must therefore be taken into account, as must the conditions of children in custody because they may potentially harm the emotional development of child. Consequences of the arrest and detention of a child may lead to that individual living with a "criminal status" for the rest of their lives. Detention should therefore be applied as the measure of last resort. Children should have access to education even if their detention is for a short period of time. Government should implement measures and establish mechanisms to address the ill treatment of children in detention and violation of children's rights, and should also educate and inform the related authorities so that during cases all institutions act with the best interests of the child in mind.

ii. Juvenile Justice

The provisions regarding juvenile courts and juvenile homes are present in the law, however many of these provisions are not effective and are not implemented in practice. Courts take some measures, however these are not systematic measures and are open to violation and therefore ineffective. For example, in the case of a high profile juvenile crime cases authorities fail to restrict or censure the reporting of information, the publication and distribution of which could be harmful to the child.

A lack of a juvenile court is one of the main reasons why the juvenile justice system is very weak and ineffective in the northern part of Cyprus. The process of the trial of carries many traumas for children who are forced into crime and the justice system should consider the emotional development and development of the child's identity, and aim for the rehabilitation of child.

Defining 'child' is an important part of juvenile justice law, and is in line with the definition of the child, as according to the UNCRC. Legislative changes should however be made so that measures protecting children pushed into crime can

62 | be implemented effectively. Detention and the arrest of children should also be considered as a last measure, based on many studies that prove the damaging effects of isolation for children's emotional and physical development.

In the case of the northern Cyprus, where the conditions for detention and imprisonment of adults are not in line with international standards and are very poor, and maltreatment often takes place, putting a child in this kind of environment is to violate the rights of the child. During the trial of children the presence of social services professionals and/or psychologist is very important, and is a measure that while in practise could be strengthened and enforced by including the related provision into legislation.

Studies show that it is in the best interest of children if the police service includes a child police unit, which has staff that are educated and aware of the needs and vulnerability of children. Personnel of this unit should be equipped with the skills to communicate with children. According to studies, police statements and interrogation tactics such as cross examining proved ineffective in the cases of children and usually confuse and damage the emotional development of the child. Children think and act different from adults, during investigation they can keep important information to themselves, give only the part of the story which they think is the most important and also try to protect their family and/or friends.

Juvenile homes are another important institution required for an effective juvenile justice system which focuses on rehabilitation. Children currently arrested are detained in police stations, and until recently were held together with adult suspects, a clear violation of their rights. According to the Children Rights Platform, an advocacy group for the protection of children rights, the government does not have a clear policy to address the issue of the rehabilitation of children and the establishment of juvenile homes is not on the government's agenda.

Juvenile Punishment

Juvenile offender law refers to the establishment of juvenile homes and the law clearly sets out rules that are against keeping children together with adults. However such homes are still not established and therefore children are taken to the central prison in the northern Cyprus. This constitutes a violation of the children's rights, affecting the emotional and psychical development of child, and also puts the child at greater risk of the violation of their rights. Institutional detention, for example, deprives children from fulfilling their special needs, such as, education and their emotional and physical care. A grave example of this situation, of children in detention and imprisoned, is given in an account by a lawyer who said his two child clients were held together with adults. The lawyer managed to negotiate so that the children were moved to the infirmary. However this was a temporary measure and is ineffective for finding a solution to the problem, the unsuitability of the central prison for children. Government must take urgent action on this issue and juvenile punishment should consider the best interests of children, of which its central concern should be the rehabilitation of the child back into society.

According to the Children's Right Platform, prevention activities play a crucial role in addressing the problem of rising juvenile crime. Treatment of children in the justice system must be improved, to protect the rights of children who are forced to crime by setting out legislative provisions and ensuring their effective implementation by public institutions. Preventative measures, in the form of an action plan to stop juvenile crime before it occurs, is the most effective way to fight against this problem, and an approach that serves the best interests of the child. Preventative measures should include:

Article 24.

Emphasis should be placed on preventive policies facilitating the successful socialization and integration of all children and young persons, in particular through the family, the community, peer groups, schools, vocational training and the world of work, as well as through voluntary organizations. Due respect should be given to the proper personal development of children and young persons, and they should be accepted as full and equal partners in socialization and integration processes.

Educational systems should extend particular care and attention to young persons who are at social risk. Specialized prevention programmes and educational materials, curricula, approaches and tools should be developed and fully utilized.

Article 25.

Special attention should be given to comprehensive policies and strategies for the prevention of alcohol, drug and other substance abuse by young persons. Teachers and other professionals should be equipped and trained to prevent and deal with these problems. Information on the use and abuse of drugs, including alcohol, should be made available to the student body.

Article 26.

Schools should serve as resource and referral centres for the provision of medical, counselling and other services to young persons, particularly those with special needs and suffering from abuse, neglect, victimization and exploitation. The mass media should be aware of its extensive social role and responsibility, as well as its influence, in communications relating to youthful drug and alcohol abuse. It should use its power for drug abuse prevention by relaying consistent messages through a balanced approach. Effective drug awareness campaigns at all levels should be promoted.³²

Institutions should take a child centred approach that firstly looks factors, such as:

- personal factors
- peer pressure
- family background
- school and education system
- social factors

According to the Children Rights Platform, government needs to take into account the above social variables when designing policy to prevent crime and avoid damaging children's emotional development before it occurs.

32. The United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency (the Riyadh Guidelines).

*i. Immigrant Children.*³³

In the northern part of Cyprus there is increasing xenophobic and racist attitudes against immigrant groups based on their ethnic and social differences. Social exclusion of immigrant families affects children negatively because it limits their access to education and healthcare, posing serious problems by putting children at risk. However the issue of social exclusion of immigrants is not currently considered a social problem³⁴. Immigrant children constitute the majority of children whose labour has been exploited and have been forced to work under bad conditions³⁵. Children who come from different provinces of Turkey are observed to fall into the group under the highest risk. Children were found to be working under conditions that damage their emotional and physical development depriving them of their rights. Observers note that children who work, in many cases, cannot go to school, violating their right to access education. Undocumented immigrant families fear for deportation and therefore do not send their children to school. The Ministry of Education and Sport currently enforces the training of teachers and the schools administration so that the children of seasonal workers and undocumented immigrants can enrol in school and are not discriminated against in the classroom. Government should allocate budgetary funding for the education of these children, for accessing their rights, as well as the development and improvement of educational institutions to serve the needs and concerns of these children. Prejudice against immigrant children in the classroom means they are often seen as “less successful” and seen as burden to the school administration and classroom teacher. Attitudes of pupils and teachers must be geared toward a more inclusive approach. Counselling in school, which only focuses on career counselling, should divert its attention towards also addressing the issues, for example, diversity training becoming compulsory in schools. Government must also produce clear policy and take effective action encouraging the inclusion of different groups into the education system.

Children from immigrant constitute the group under the highest risk. Government’s future policies should therefore prioritise addressing problems, such as, the conditions immigrants live and work in. Children, as a result of these conditions, are subjected to different types of abuse, such as, neglect. Addressing these ills would play a crucial role in prevention of juvenile crime because they are the conditions that force children into crime.

The over generalisation of immigrant children includes portraying groups with ethnic and class difference as potential criminals. According Turkish Cypriot Human Rights Foundation’s research, the media often portrays children from immigrant families as ‘criminal’, ‘poor’, ‘living in the street’ and ‘dangerous’, amounting to the stigmatisation of immigrants as offenders in society. Thus resulting in their further social exclusion, violating their rights by limiting their access to services, stressing the difference of the immigrants, and in turn, enforcing deeper discrimination. Media

33. For Further information; Göynüklü, Ceren, “Immigrant Workers in the northern part of Cyprus”, Mapping of Human Rights in the northern part of Cyprus Project, 2012.

34. Star Kıbrıs, “Çocuklar Öcü Gibi Gösteriliyor”, <http://www.starkibris.net/index.asp?haberID=105949>, accessed on, 9 Şubat 2011.

35. U.S. Department of State, Country Reports on Human Rights Practices, 2010- Cyprus. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2010/eur/154419.htm>, accessed on, 9 Şubat 2012.

institutions and organisations should act as a tool for children to exercise their rights under the principle of freedom of expression, the right to access information, and be used as a tool for communication, and also to raise awareness of and to protect children's rights³⁶.

ii. Orphans and Children in need of Care

Orphans and children in need of care represent another group that is under a high risk of the violation of their rights³⁷. For example, the Nicosia Children's Home can only accept boys under a certain age and boys over certain age are allowed to leave the home. Bigger facilities and more funding are needed so that the social workers can do their jobs effectively by providing better care and security.³⁸

iii. Refugee Children³⁹

The lack of legislative provisions to protect the rights of refugees results in the systematic arrest, detention and deportation of refugees, and their deprivation of the right to asylum. Legislation and government policy against refugees affects refugee children and in many cases violates children's rights. Violations of refugee children are observed in the following cases; detention of children, detention under conditions that are unsanitary and that damages their emotional development, in addition to this, refugee boys over a certain age are not allowed in children's homes, as mentioned above, the practise of unnecessary separation of children from their family, unaccompanied refugee children being denied protection during the duration of their stay, and the denial of access to education. Government does not have a programme for the rehabilitation of refugee children, meaning that the trauma a child went through in their country of origin and the impact of trauma which the child still carries are left unattended. Institutions and officials were also found to not be aware of the issues of refugee children and the concept of the right to asylum.

iv. Children with Disabilities⁴⁰

Children with disabilities are among a group at highest risk of the violation of children's rights. Children with disabilities face barriers when accessing education, health, care, transport and other needs, based on shortcomings in legislation and the lack of an approach that protects the best interest of child. One of the main obstacles to the fulfilment of their rights is a lack of effective policies protecting children with disabilities. Children with disabilities are isolated from society and even rejected by their families. Families as well as the wider community need to be educated, raising awareness with the aim of increasing the living standards of children with disabilities to meet international norms.

36. United Nations Convention on the Rights of the Child, Article 13, Article 14 and Article 17, 20 November 1959, <http://www.cirp.org/library/ethics/UN-convention/>, accessed on 31/01/2012.

37. SOS Çocuk Köyü Derneği & KADEM, SOS ÇocukKöyü Derneği Kuzey Kıbrıs'ta Çocukların Konumu ve Çocuk Hakları Araştırma Raporu, 2009.

38. Haber Kıbrıs, "Kızları Başlarından Attılar", 06/02/12, <http://haberkibris.com/n.php?n=kizlari-baslarindan-attilar-2012-02-06>, accessed on 8 February 2012.

39. For further information: Polili, Öncel, "Refugee rights in the northern part of Cyprus", Mapping of Human Rights in the northern part of Cyprus Project, 2012.

40. For further information; Polili, Öncel, "Rights of children with Disabilities in the northern part of Cyprus", Mapping of Human Rights in the northern part of Cyprus Project, 2012.

III. Recommendations

Legislation should be revised in light of international norms and standards. Government is responsible to respect and implement in practice human rights standards set out by the international documents stated below, which were ratified and accepted as the part of domestic law.

- The Convention of the Rights of the Child
- The UN Covenant on Economic, Social and Cultural Rights,
- The Covenant on Civil and Political Rights and Second Optional protocol,
- The EU Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms,
- The Convention on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour,
- The ILO Convention concerning Minimum Age for Admission to Employment.
- Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse,
- The Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment

The international documents ratified above became statutory provision in TRNC's constitution, making them binding to all government institutions. Therefore government has the immediate responsibility to adopt measures to implement such provisions as set out by the above documents. In general we recommend that:

- The age-limit that is accepted as lower than eighteen years old in some provisions has to be revised, so that all individuals below the age of eighteen are defined as children.
- All government and judiciary institutions to adopt and implement the principle of the best interest of child in all actions concerning a child by setting a legal-framework as well as ensuring implementation of this principle.
- Government should adopt the necessary measures to overcome the problem of the treatment of child equal with adults by all institutions and in law.

Government institutions are to develop and effectively implement a child focused approach which protects and respects children's rights and allows all children to participate in all actions concerning the child. The government institutions, such as, judicial institutions, the Ministry of Education and Sport, Ministry of Health, social services, police service, Ministry of Labour and Social Security to consider the violations of children rights that have been raised above and to adopt the necessary actions and measures to address them.

Child Abuse

Serious shortcomings in legislation fails to effectively protect children's rights. Children Law, sets a legal foundation for the measures to be taken by institutions in cases of the violation of children's rights; Criminal Code, which includes the definitions of some crimes against the child and foresees punishment in relation to those crimes; and Juvenile Offenders Law, includes provision in cases of children who are forced into crime - all three have serious shortcomings, resulting in the violation of children's rights. Legal provisions which violate children rights in the above mentioned laws must be revised:

- Provisions that clearly define child abuse have to be present in either as part of a law or if possible as a separate law on its own, together with the provisions that foresee severe punishment to discourage child offences related to child abuse.
- In the case of sexual abuse, all government institutions to follow the principle of confidentiality to prevent further violation of rights of child and provide help for the victim of abuse, in order to implement preventative measures to set up an effective system to collect data on child abuse, to determine the role and actions for schools and all related institutions in the case of child abuse, to educate and allocate more resources for nurses, doctors and teachers who can identify first signs of child abuse, to continue and strengthen education programmes for parents and teachers.
- Government institutions to be given the responsibility and power to take measures which prevents re-traumatisation of victims and their families.
- Criminal Code to include emotional abuse as a type of abuse which affects the emotional development of child.

Juvenile Crime

It is crucial to implement in practise the provisions under the Juvenile Offenders Law which protect children and to enforce legislative changes to include these into the legal framework:

- To establish a juvenile court and make legislative changes and enforce measures to protect children's rights in juvenile justice.
- To establish juvenile homes which are present in the law and juvenile justice not to focus on prosecution and punishment of children but to focus on protection and rehabilitation of children, and to investigate and consider reasons that push children to crime.
- To revise the definition of child in this law in light with universal definition (under eighteen years old)
- To adopt the principle of the best interest of child in detention and imprisonment children, consider detention as a measure of last resort and for shortest period of time as possible. Trial of children should observe children's rights.
- To take effective measures to provide children with all their needs during the period of detention such as nutrition, education and health care, to abandon the practise of detention and imprisonment of children together with adults and to focus on rehabilitation of the child.
- To establish a police unit that is trained on children's rights and equipped with skills to communicate with children.

- To establish and maintain dialogue with the Children Rights Platform which works for prevention of juvenile crime and protection children's rights, to start and continue working for the changes based on consultation and recommendations of the platform
- To raise awareness of media about children's rights, promote the reporting that respects and protects children rights, make legislative changes so that freedom of expression of the press do not violate children's rights

Child Labour

It is important to make and implement legislative and administrative changes to prevent the economic exploitation of children and to protect the rights of the child, to revise and address the shortcomings of existing provisions on child labour

To effectively implement existing provision on protection of children from child labour

To increase control and inspection on child labour and to train officials on monitoring child labour and children's rights, and issues of economic exploitation of children.

Action Plan

Government to accept that children have not reached physical and intellectual development to enable them to protect themselves which puts them under risk of violation of their human rights, to implement measures and conditions to protect children, to consider the needs and concerns of children who are under highest risk such as children from poor families, children with disabilities, immigrant and refugee children and develop policies and allocate budgetary funding to government institutions to effectively address the problem of child abuse.

Data Collection and Research

There is strong need for in-depth study and research on the subject of various aspects of children's rights and the violation of children's rights, to identify the role of different stakeholders in protecting children's rights. Government must play the crucial role of enforcing the systematic collection of data on violations and allow easy access to this data.

Cooperation with Civil Society

The state holds the primary responsibility for protecting human rights however civil society can play a supportive role to the state too. Government should therefore establish and maintain dialogue with civil society, to take into consideration and make use of the knowledge and experience, recommendations and constructive criticism from civil society. Civil society, on the other hand, should support the protection of children rights by monitoring the implementation of legislation with regards to protection of children rights and monitor and report on the state's progress in the implementation of the international standards set out to protect children's rights.

According to this report, there are serious cases of violation of children's rights in the northern part of Cyprus. Child labour, juvenile crime and child abuse make up the most severe of the cases mentioned above. In addition to this, immigrant children, children with disabilities, orphans and children in need of care, and refugee children are subjected to violation of their rights based on their special conditions.

Lack of awareness in government and in society about the problem of the violations of children's rights are identified in this report.

First of all the authorities lack the political will to address violations of children's rights as well as other human rights issues and related problems, violations are not prioritised and therefore do not make it onto the government's agenda.

Based on the findings presented above the legislative framework has serious shortcomings regarding the protection of children's rights. Governments have ratified international treaties but have not adopted the necessary measures to incorporate the international standards set out in these documents into domestic law.

Lack of special provision in legislation to address specific violations of children's rights, and in addition to this, legislation that fails to include an adequate definition of child abuse stands in the way of the fight against abuse. Laws contain very old and uncivilised provisions which clearly violate children's rights and urgently need to be revised.

Domestic laws carry important meaning with regards to protecting children's rights as well as human rights, therefore children rights should be defined under legislation, and must include measures and mechanisms for the protection of children, and the prevention and fight against child abuse, although it is important to note that not only legislation can protect human rights. In the case of the northern part of Cyprus protective provisions are not implemented and the law fails to effectively protect human rights which depend on the incorporation of legislative changes into domestic law and the implementation of current provisions into practice.

One of the main factors that affect the implementation of international standards to protect children rights is the non-recognition of TRNC by the international community which leaves it outside the scope of international law and international monitoring mechanisms. International institutions have the important role of monitoring and reporting the problems and putting pressure on the government by establishing mechanisms for monitoring and evaluation.

Civil society organisations already take action to address problems of the violation of children's rights however society still has a low level of awareness on children's rights which results in the exclusion of children from disadvantaged groups

70 | and creates a lack of demand for the government to implement measures to respect and protect the rights of these children.

Finally it is important to note that this study aimed at identifying the current situation of children's rights in the north of Cyprus and to give a general picture of the state of the violations of children rights. Government and civil society need to conduct further in-depth research on each subjects discussed in this report and to identify other children rights violations beyond the scope of this study which are not addressed in this report.

The Committee on the Rights of the Child (CRC).<http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/>, accessed on 11/02/2012

The Convention on the Rights of the Child, <http://www2.ohchr.org/english/law/crc.htm>. http://www.cocukhaklari.gov.tr/condocs//mevzuat/cocuk_haklari_sozlesmesi.pdf. accessed on 29/01/2012.

The Convention concerning the powers of authorities and the law applicable in respect of the protection of infants, accessed on 5 October 1961, http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.text&cid=39, accessed on 31/01/2012.

The Convention Relating to the Status of Refugee, 1951, <http://www2.ohchr.org/english/law/refugees.htm>, accessed on 31/01/2012.

The Convention on the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour, ILO No.105, 17 June 1996, <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C182>, accessed on 29/01/2012.

The Declaration of the Rights of the Child (1959), <http://www.cirp.org/library/ethics/UN-declaration/>, accessed on 31/01/2012.

The European Union, the Charter of Fundamental Rights of the European Union, Article 24, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:303:0001:0016:EN:PDF>, accessed on 11/02/2012.

The European Convention on the Exercise of Children's Rights, <http://www.cirp.org/library/ethics/UN-declaration>, accessed on 31/01/2012.

The European Convention on Recognition and Enforcement of Decisions concerning Custody of Children and on Restoration of Custody of Children, 20 May 1980, <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/105.htm>, accessed on 31/01/2012.

The European Convention on the Repatriation of Minors, 28 May 1970, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b37714.html>, accessed on 31/01/2012.

The European Convention on the Legal Status of Children Born out of Wedlock, accessed on 15 October 1975, <http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/085.htm>, accessed on 31/01/2012.

The Convention concerning Minimum Age for Admission to Employment, 1973, <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C138>, accessed on 29/01/2012.

Göynüklü, Ceren, "Immigrant Workers in the northern part of Cyprus", Mapping of Human Rights in northern part of Cyprus Project, 2012.

Haber Kıbrıs, "Kızları Başlarından Attılar", 06/02/12, <http://haberkibris.com/n.php?n=kizlari-baslarindan-attilar-2012-02-06>, accessed on, 8 February, 2012.

The Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction, 25 October 1980, http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.text&cid=24, accessed on 31/01/2012.

Kıbrıs Gazetesi, "Toplumda Çocuğa Dayağın Yeri Yok", http://www.kibrisgazetesi.com/popup.php/cat/2/news/72643/PageName/lc_Haberler, accessed on 31/01/2012.

Labour Law, <http://www.mahkemeler.net/cgi-bin/elektroks.aspx>, accessed on 18/02/12

The Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution, 2000, <http://www.whatconvention.org/en/convention/101>, accessed on 29/01/2012.

The Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography, 15 May 2000, <http://www2.ohchr.org/english/law/crc-sale.htm>, accessed on 29/01/2012.

Polat, Oğuz, *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı*, 2007, Ankara: Seçkin

Star Kıbrıs, “Çocuklar Öcü Gibi Gösteriliyor”, <http://www.starkibris.net/index.asp?haberID=105949>, accessed on, 9 February 2011.

SOS Çocuk Köyü Derneği & KADEM, SOS ÇocukKöyü Derneği Kuzey Kıbrıs'ta Çocukların Konumu ve Çocuk Hakları Araştırma Raporu, 2009.

Tezcan, Durmuş, Mustafa Ruhan Erdem, Oğuz Sancakdar, Rifat Murat Önok, *İnsan Hakları El Kitabı*, 2. Baskı, 2009, Ankara: Seçkin.

TRNC Constitution, www.mahkemeler.net/cgi-bin/anayasa/ktfdana.doc, accessed on 18/02/12.

The United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, <http://www2.ohchr.org/english/law/protocoltraffic.htm>, accessed on 29/01/2012.

The *United Nations* Guidelines for the *Prevention of Juvenile Delinquency* (the Riyadh Guidelines), 14 December 1990, <http://www2.ohchr.org/english/law/juvenile.htm>, accessed on 29/01/2012.

The United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (“The Beijing Rules”), 29 November 1985, <http://www2.ohchr.org/english/law/beijingrules.htm>, accessed on 29/01/2012.

The United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures (The Tokyo Rules), 14 December 1990, <http://www2.ohchr.org/english/law/tokyorules.htm>, accessed on 29/01/2012.

The United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty, 14 December 1990, http://www2.ohchr.org/english/law/res45_113.htm, accessed on 29/01/2012.

The UN Convention on the Rights of the Child, <http://www.childrensrights.ie/childrens-rights-ireland/un-convention-rights-child>, accessed on 10/02/12.

U.S. Department of State, Country Reports on Human Rights Practices, 2010- Cyprus. <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2010/eur/154419.htm>, accessed on, 9 February 2012.

World Health Organisation(WHO), http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/child/en/, accessed on 18/02/2012.

Yenidüzen, “19 Bin Çocuk Risk Altında”, 6/12/2010, http://www.yeniduzen.com/detay_ars.asp?a=26373, accessed on 10/02/12.

Yes ICAN, <http://www.yesican.org/definitions/WHO.html>, accessed on 18/02/2012.